25ՐԴ ՏԱՐԻ ԹԻՒ 6824 — 16 ՅՈՒՆԻՍ 1908 — ԵՐԿՈՒՇԱԲԹԻ — 30 ՃԷՄԱԶԻ-ԻԼ-ԷՎՎԷԼ 1326 — 29 Juin 1908 — 25me année — № 6824

«ԱՐԵՒԵԼՔ»
ՅԷՐ ԵՒ ՏՆՕՐԷՆ
ԳԱՐԵԳԻՆ ՊՕՅԱՃԷԱՆ
Կ. ՊՕԼԻՍ, ՂԱԼԱԹԻԱ

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐԸ
Կ. ՊՈԼՍՈՅ ՀԱՄԱՐ ՏԱՐԵԿԱՆ 90 Ղրշ.
» » ՎԵՑԱՄՍԵԱՅ 45 »
ԴԱՒԱՌՆԵՐՈՒ ՀԱՄԱՐ ՏԱՐԵԿԱՆ 105 »
» » ՎԵՑԱՄՍԵԱՅ 60 »
ՕՏԱՐ ԵՐԿԻՐՆԵՐՈՒ ՀԱՄԱՐ ՏԱՐԵԿԱՆ 25 Ֆրք.
» » » ՎԵՑԱՄՍԵԱՅ 30 »
ԹՂԹԱՏԱՐԻ ԵԱՒՐԸ ՄԵՐ ՎՐԱՅ

10 ՓԱՐԱ

ԱՐԵՒԵԼՔ

ՕՐԱԹԵՐԹ ԱԶԳԱՅԻՆ, ԳՐԱԿԱՆ ԵՒ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

آره‌ولك
ارمنیجه یومی و سیاسی غزته
صاحب امتیازی قره‌كین بویاجیان
درجه‌یه غلطه

"ARÉVELK"
JOURNAL ARMÉNIEN
Directeur - Propriétaire
KARÉKIN BOYADJIAN
Consple, Galata

10 PARAS

ՀՈԳԵԲԱՆԱԿԱՆ ՀԱՐՑԵՐ

ՈԳԵՀԱՐՑՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ԳԻՏՈՒԹԻՒՆ

Զ.

«Եա»ը մարմինը կենա՞յ թողուլ կամ ինչպէս գիտակցական հոգին մարմնէն հեռանալով կը շրջի և անոր կը վերադառնայ —Պ. Հանրի իր մարմնոյն չորս գին կը շրջի.—Պ. Պալլրօի «մուտ ծոցութեան փոսփորացումը».— Օգթ. Տուկէլ կը յայտարարէ թէ հոգին ծանրութիւն ունի և նիւթական է.—Կենդանիները հոգի ունին.—Անոնք ալ հասանելասէր մարմին ունին.—Շահէկան դէպքեր և օրինակներ.

Հասանելասէր մարմինը կենա՞յ մեր թանձրացեալ մարմինը թողլով պայծառներ կատարել և ապա իր բնակարանը վերադառնալ։ Ոգեհարցեր և օfիլլդիսդներ բնականաբար այս հարցին դրական պատասխան կուտան և առաջ կը բերեն այնպիսի դէպքեր, ուր ենթական քաջառողջ է և ոգեհարցական տեսութեանց անծանօթ։ Այսպէս Հանրի Բրիսդեան կը պատմէ թէ 1906 հոկտեմբեր ամսուն Մ. բարեկամին ուղեղն գնաց և հոն մահը 9ին փոքրիկ իր «Եա»ով տեսնել թէ Պ. Բիւբ Բիլով իր տան մէջ ի՞նչ գործով կը զբաղի։ Հաղիւ 10 բապէ ուշքերը գոցելէն ետքը, Մ. բարեկամին և ուրիշ հրաւիրեալներու ներկայութեան, օրանք բացարձակ լռութիւն կը պահէին, գրեց իր հասանելասէր մարմնին այցելութեան արդիւնքը։ Տիկին Բիլով գրասեղանի առջև նստած կը գրէր լամբարի լոյսով։ Պ. Բիլով նախ պարտեցաւ սենեակին մէջ և ապա վառարանին կողմնեցաւ։ Ներկաները տուգելով Պ. Հանրի գրածները, հաստատեցին անոնց բացարձակ ճշմարտութիւնը։ Պ. Հանրի յայտարարեց թէ իրեն համար շատ անհաճոյ էր մարմնէն բաժնուած ըլլալ և անոր համար կարճ ժամանակ միայն կրցաւ այցելել Պ. Բիլովի։ Այս փորձերը յանախ կրկնած է Պ. Հանրի և գրեթէ միշտ յաջող արդիւնքներ ձեռք բերած է։ Այս և նման փորձերէն օfիլլդիսդներ հեռեւեալ եզրակացութիւնները կը հանեն. բոլոր այս փորձերը կը ցուցնեն թէ «Եա»ը կենա՞յ մարմնէն դուրս ելլել։ այս իրողութիւնը երաշ չէ, որովհետեւ սեր տեսակներուն իրական ելլալը կարելի է ստուգել։ եթէ հեռազդացութիւնը (télépathie) ընելով հասկանանք հոգւոյ հեռաւոր իրերն ու երեւոյթները դիտելու կարողութիւնը, այնատեն «Եա»ին արտաքնացումը կամ մարմնէն դուրս չելլելը հեռազդացութեան երեւոյթ մըն է, բայց որովհետեւ հեռազդացութիւնը մեխանումն քաջածանօթ և լրմամբ վարելի մը տեսութիւնն է և գիտցածներուն վերարտադրութիւնն է մտաթեւադրութեամբ, այս պատճառով «Եա»ին արտաքնացումը կամ հասանելասէր մարմնէն պայծառ հեռազդացութեան չի պատկանիր։ Արտաքնացումի միջոցին ենթական կը քնանայ և եթէ ան մարմնական ցաւեր ունի՝ չզգայ։ Պ. Հանրի կը պատմէ թէ ինք արտաքնացումի մը (extériorisation) միջոցին իր սեփական մարմնոյն չորս կողմը շրջած և դիտած է։ Ասկէ ալ բացայայտ կ'երեւայ, կ'ըսեն օfիլլդիսդներ, թէ «Եա»ը մարմնէն անկախ է և մարմնոյ մէջ կաշկանդուած է։ Արտաքնացումի մը միջոցին գիտակցութիւնը պղտոր չէ և նորմալ վիճակի բոլոր առաւելութիւնները ունի։ Արտաքնացումի միջոցին «հասանելասէր մարմին»ը կամ «Եա»ը մեծ դիւրութեամբ մէկ լարկէն միւսը կ'ելլէ, պատուհաններէն, դուռներէն և նոյն իսկ պատերէն թափանցելով կ'անցնի։ Այս անցումի միջոցին ենթական աւելորդ զգացում մը կ'ունենայ. ան կարծես միլիոնաւոր հիւլէներու կը բաժնուի և այնքան կը թափանցէ արդելքները։ Հասանելասէր մարմինը օրինակ արգելք թեմբ կը յաղթանայ և ենթական այս այցելութիւններէն որ է յոգնութիւն չզգար։ Թէև մինչև այժմ եղած փորձերը կէս ժամէն աւելի չեն տեւած։ Արտաքնացումի փորձեր ընելու համար տեղը և կլիմայական պայմանները նշանակութիւն չունին, բայց երկնային մարմիններուն ազդեցութիւնը շատ մեծ է, անոնք կը նպաստեն կամ կը խանգարեն արտաքնացումը, զոր ամէն առողջ մարդ կրնայ փորձել։

Պ. Լեոն Պալլրօ մարմնոյ և հոգւոյ յարաբերութիւնը որոշելու համար մասնաւոր քննութեան ենթարկած է շարք մը երեւոյթներ, որոնցմէ ամէնէն շահեկանը մագնիսական լոյսն է։ Պ. Պալլրօ կը պատմէ թէ ինք պառկելու ժամանակ միշտ իր մօրը վրայ կը մտածէր և գոց աչքերուն մէջ կը տեսնէր բազմաթիւ լուսաւոր կէտեր, որոնք արագօրեն կը տեղափոխուէին ու ի վերջոյ կնոջ մը պատկերին ձեւը կ'առնէին և այդ պատկերը կատարելապէս նման էր իր մօրը։ Պ. Պալլրօ կը կարծէ որ այս լուսաւոր կէտերը ուղեղի արտադրած փոսփորն է և իր մօրը պատկերը՝ մտածողութեան փոսփորացումը.

Շատ աւելի շահեկան են ամերիկացի բժիշկ Sofp. Մաք Տուկիլի փորձերը, որոնք հրատարակուեցան «Ամերիկեան Ընկերութիւն հոգեբանական հետազօտութեանց» հանդէսին մէջ։ Հարիւր ամէն մարդ կը հեռաքրքրուի և կ'ուզէ գիտնալ թէ մարդկային հոգին որ է կերպով չափելու կամ կշռելու ենթակա՞յ է, այսինքն ծանրութիւն կամ որ է ուրիշ ֆիզիքական յատկութիւն ունի՞։ Ամերիկացի Տօքթէօրը կռած է մեռնող անձերու մարմինները և գտած է որ մահուան վայրկեաններուն՝ մարմինը ծանրութեան յանկարծական կորուստներ կ'ունենայ։ Տօքթ. Տուկէլ առաջին փորձը ըրաւ թոքախտաւորի մը վրայ, որուն հոգեվարքը 3 ժամ 40 վայրկեան տեւած էր։ Մեռնողին մահճակալը տեղաւորած էին կշիռքի մը վրայ և դիտեցաւ որ ան վերջին երեք ժամերէն իւրաքանչիւրին մէջ 30 կրամ կը կորսնցնէր. այս կորուստը սակայն քրտինքին և մարմնական հեղուկներու գոլորշիացումին կը վերագրուէր։ Վերջապէս 3 ժամ 40 բապէին ետքը հոգեվարքը վերջին շունչը փչեց և այս վերջին շունչին հետ միաժամանակ հիւանդի մը յանկարծ կորսնցաց 22, 50 կրամ։ Այս կորուստը որ է կերպով կարելի չէր չդիտցումի վերագրել։ Տարբեր հիւանդութենէ մը մեռնող մարդ մը վերջին չարժման հետ կորսնցաց յանկարծ 15 կրամ, մինչդեռ վերջին ժամերուն շուրջ 22 կրամ ծանրութիւն կը կորսնցնէր և վերջին 18 վայրկեաններու մէջ 47 կրամ էն։ Տօքթ. Տուկէլ նման փորձեր ըրած է 18 շուներու վրայ, բայց նոյն երեւոյթները չէ նշմարած։ Ինչ արդիւնքի կամ եզրակացութեան կարելի է հանիլ այս փորձերէն։ Տօքթ. Տուկէլ կը յայտարարէ որ իր փորձերէն կարելի է եզրակացնել թէ մեր հոգի անուանած էութիւնը նիւթ մըն է և այս պատճառով ծանրութիւն ունի։ Տօքթ. Տուկէլ չորոշեր սակայն թէ հոգին ինչպիսի նիւթ է։ Ամէն պարզայի մէջ ամերիկացի բժիշկին տեսութիւնը հակառակ է հոգեպաշտներու վարդապետութեան։ Մինչեւ այժմ այնպէս կը կարծուէր որ հոգին անկշռելի կամ անչափելի է, սակայն Տօքթ. Տուկէլի հետազօտութիւնները շատ ուշագրաւ են, մանաւանդ անոր համար որ ինչպէս վերջին չուանչին հետ մարդկային մարմինը յանկարծ ծանրութեան զգալի կորուստներ կ'ունենայ, այնպէս ալ դիէրաշոլիներ և մեքենաներ իրենց ծանրութենէն կարեւոր մաս մը կը կորսնցնեն, երբ սրիրիդիոններու լեզուով խօսելով, հասանելասէր մարմինը սովորական մարմինէն հեռանայ։ Ասկէ կը հետեւի, ըստ սրիրիդիոններու թէ հասանելասէր մարմինն է ծանրութիւն ունեցողը և ո՛չ գիտակցական եսը։

Շատ մը օfիլլդիսդներ կը պնդեն որ իրենց նոյն իսկ գերեզմաններէն տպաւորութիւններ ստացած են և քառ այնմ կրցած են թղթաւոր ներուն կեանքի և մահուան մասին ընդհանուր ճշմարտութիւններ յայտնել։ Դիցաբանաբար Տօքթ. Պարտիւք մը և կամ Տօքթ. Մաւսա մը չէ գտնուած որպէս զի կենսաչափով կամ ուժաչափով հոգիներ այդ պատճառներէ։

Նախ քան մեր տեսութիւնները որիրիդիսմի մասին պարզելը չտեսնկան կը համարինք, քանի մը խօսքով բացատրել կենդանիներու հոգիի մասին օfիլլդիսդներու յայտնած կարծիքները։ Արդէն հին փիլիսոփաներէն և կրօններէն շատեր հոգի կը վերագրէին կենդանիներու և այլ կրօնները, որոնց մէջ հոգեչրջութեան վարդապետութիւնը կարեւոր դեր մը կը խաղայ, նոյն իսկ կենդանիները մարդկային հոգիներու բնակարաններ կը համարէին։ Ուշագրաւ են այս տեսակէտով մանաւանդ Արիստոտելի և Պորփիւրիոսի տեսութիւնները, որոնք կ'ընդունէին թէ կենդանիները մարդկային հոգիէն աստիճանակի հոգի մը ունին։ Ժ. և Ժ.Ը. դարերուն մէջ Տէքարդի քարոզած «կենդանիները մեքենայ են» վարդապետութեան հետեւեալով, կենդանիներուն հոգեկան կեանք ունենալը բոլորովին սուրացած ուներ։ Առաջին անգամ Լեբրուա, ապա Մայէր, Հերբէրթ, Գրանտ, Վինա, Տարուին, և այլք հիմնովին կործանեցին այս սխալ վարդապետութիւնը և հին նախապայարմունքները։ Ժողովրդեան ամէն խաւերուն մէջ տարածուած համազգամ մըն է թէ չատ մը կենդանիներ, մանաւանդ քնասներ զարմանալի և մարդոց բոլորովին անմատչելի նախազգացումներ ունին։ Ժողովուրդը չի կրնար բնականաբար յանձնարարը սուտն դանդաղել և միշտ չափազանցելու հակամէտ ըլլալով կենդանիներու նախազգացումի կարողութիւնն ալ շատ կը չափազանցէ։ Կենդանական այս ուշագրաւ կարողութիւնը հին ատեններէն նշմարուած է մարդիկներէն և տասնամեակներուն կամ հոգիներուն վերագրուած է։ Թուկիդիտէս (460 տարի Քրիստոսէ առաջ) կը գրէ որ բոլոր այն գիշատիչ թռչունները, որոնք դիակներէն շատ կ'խորժին, երբ Աթտիկէի մէջ ժանտախտ ծագեցաւ, ոչ միայն դիակները չմօտեցան, այլ և հեռացան երկրէն։ Տիտոս Լիվիոս նոյն երեւոյթը նշմարած է 124էն ծագած ժանտախտի միջոցին։ Տէյլի Նիւզ 1902ի ապրիլին նկարագրելով Հնդկաստանի մէջ ժայթքած հրաբուխ մը կը յայտարարէ թէ ժայթքումէն առաջ շուները չարաբնակ կ'առնային, թռչունները երգելէ դադրեցան և նոյնիսկ օձերը և վայրի կենդանիները հեռացան հրաբուխի շրջակայքէն։ Օfիլլդիսդներ կը պնդեն որ նոյն իսկ ամէնէն հզօր կենդանիներ կը սասկան հոգիներէն կամ երեւոյթներէն և իրենց այդ սարսափը դողալով, քրտնելով և կամ պահուրտելով կ'արտայայտեն։ Այսպէս յանախ նշմարուած է որ ձիեր կը դողան կեցած տեղերնին, սխտներու մէջ և պաղ քրտինք մը կը պատէ անոնց մարմինը և կը հանդարտին միայն այն ատեն երբ տեսիլը անյայտանայ։ Նոյն երեւոյթները նշմարուած են նաև շուներու, կատուներու և այլ կենդանիներու վրայ։ Ուոլլէս կը պատմէ թէ Ամբոյնայի գերեզմանատան գոց մեռելատան մէջ դագաղ մը բացուած և շրջուած գտնուեցաւ և այս պատճառով ձիաւոր ոստիկաններ ճամբայ ելան՝ այս երեւոյթը ուսումնասիրելու համար։ Զիերը չկին ուզեր գերեզմանատունէն ներս մտնել. անոնք քրտնեցան և փրփրեցան ու անոնց մէկ երկուքը քանի մը օրէն մեռան։ Offիլլդիվիսի 1906ի մէկիբիւն մէջ պատմուած է հետեւեալ դէպքը։ Ագարակատէր մը օ.մը իր կալուածէն կը վերադառնար, երբ յանկարծ ճամբան ձին կեցաւ և չնայելով իր ստացած բոլոր հարուածներուն՝ չուզեց քայլ մը իսկ յառաջանալ և քրտնեցաւ ու սկսաւ դողալ։ Ագարակատէրը ուրիշ ճամբով մը վերադարձաւ իր տունը և իմացաւ որ տարիներ առաջ հոն մարդ մը սպանուած էր և անոր ոգին կը շրջէր հոն։ Շուները յանախ կատաղութեան ուրուականներ կը տեսնեն և թաթերով անոնց զարնել կը փորձեն։ Մէջտեղերու հետ շուներն ալ կը տեսնեն հասանելասէր մարմիններ։ Տիկին մը կը պատմէ որ Եւրոպա վերադառնալէն ետքը՝ օր մը նստած միջոցին ծունկերուն վրայ տեսած է Հնդկաստանի մէջ ունեցած մեծ կարմիր կատուն, որ հոն վայրի կենդանիներէ յօշոտուած էր։ Իր աղան ալ տեսաւ այդ կատուն որ ատեն մէջ գտնուող ուրիշ կատուի մը հետ խաղաց և յետոյ անյայտացաւ։ Ամէնէն աւելի շահեկան է ազգթէօրի մը արկածը։ Այս ազգթէօրը օր մը հրաւիրուեցաւ հանրատ կալուածատէր Պ. Լ.ին տունը, որ ծանրապէս վիրաւորուած էր։ Հաղիւ ազգթէօրը հասած էր Պ. Լ.ին տունը, երբ տեսաւ յանկարծ թէ Պ. Լ. վայրագ տեսքով ձիու մը վրայ նստած՝ սրարշաւ կը հեռանար իր տունէն։ Ազգթէօրը հասնելով կալուածատիրոջ տունը, իմացաւ ծառայէն որ իր տէրը և տնոր տիրական ձին միամամանակ մեռած էին արկածի մը հետեւանքով։ Վերջապէս առանց օրինակներով յօդուածներս երկարձգելու յայտարարեմ թէ ոգեհարցերու վարդապետութեան համաձայն կենդանիներն ալ ունին հոգանուաւորներ։

ՏՕՔԹ. Ե. ԲՕՓՃԷԱՆ

ՆԱԽԿԻՆ ՅՈՒՆԱԿԱՆ ԱՐՈՒԵՍՏԸ ԵՒ ԻՐ ԾԱԳՈՒՄԸ

ՅՈՒՆԱԿԱՆ ԳԵՂԱՐՈՒԵՍՏ

(Շարունակութիւն)

Ճարտարապետութիւն. — Յունական բուն արուեստը սկսած է Լ. դարուն վերջերը, Քրիստոսէ առաջ։ Սակայն, աւելի նախնական դարերուն, գոյութիւն ունեցած է նաև, դանազան յոյն գաւառներու մէջ, նախայունական ճարտարապետութիւն մը. իսկ, գրեթէ արեւելեան քաղաքակրթութիւն մըն ալ գոյութիւն ունեցած է կոստանդնուպոլսոյ մէջ, որ է Միսկիթիական քաղաքակրթութիւնը։ Սանքթօրէնի, Միսկենայի, Նաւուփլէայի, Դելոսի, Կրեթէի, Հռոդոսի և Կիպրոսի մէջ երեւան ելած ճարտարապետական կարեւոր բեկորներ կը վկայեն նախայունական այդ ճարտարապետութեան։ Այդ շրջանի ճարտարապետութենէն մեզ հասած կարեւոր բեկորներն են իրթ գլխաւոր յիշատակարան, Բելվեան Ակրօբոլները, մանաւանդ Միսկենայի և Տարէնտէի, նոյնպէս այդ երկու քաղաքներուն մէջ երեւան ելած պալատները, Օրքոմէնի գանձարան-գերեզմանները, Օքս լերան տաճարները են։ Քրիստոսէ առաջ բուն իսկ Ը. և Է. դարուն է որ Յունաստանի մէջ սկսած են երեւիլ և ծաղկիլ աշխարհական, թանկագին և կարգնակոն ճարտարապետական դպրոցները։ Արուեստի այս երեք ձեւերը իրար կուգան տաճարներու շինուածքին. այսպէս տարիական ձեւով շինուած սիւները արտաքին երեւոյթով շատ պարզ թէև, սակայն շատ ալ վայելուչ են։ Աթէնքի Ակրօբոլը գրեթէ տարիական ոճով հրակայ չէնք մըն է, որուն ուերակները կան միայն այսօր։ Ակրօբոլին բոլոր սիւները տարիական ոճով շինուած են, հաստատուած մարմարեայ 6 սանթիմեթրու վրայ. սիւները գլանաձեւ են և արտաքին երեսին վրայ փոսեր ու ցցուածքներ կան, որով ուելի ակտիպարար տեսք մը ունին։ Սիւներուն զարդարութիւնը և կանոնաւոր շինուածքը հիացուցած են արդի բոլոր ճարտարապետները։ Տօրիական սիւները վերջացած են պարզ կերպով և առանց սեթեւեթի, մինչդեռ իոնիական և մանաւանդ կորնթական ոճով շինուած սիւները աւելի զարդարուն են և ակնապարար։ Իոնիական սիւները պարզապէս ընդօրինակութիւն են եգիպտական հին ճարտարապետական ոճին, չատ քիչ փոխուած և ձեւակերպուած։ Հին եգիպտական սիւները բնական ոճով շինուած էին և որոնց վերեւը կային արմաւենիի տերեւներու ձեւով մարմարեայ զարդեր։ Յոյները նոյն ոճը առնելով փոխանակ տերեւներուն բնական ձեւը պահելու, զանոնք դէպի ներս դարձուցած են, և այսպէս անոնց տուած են շինիչ ու ներդաշնակ ոճ մը, ինչ որ յունական միտքի և ճաշակի արդիւնք է միայն։ Իսկ կորնթական ճարտարապետութիւնը բուն իսկ հրաշալիքն է։ Ճարտարապետական այդ ոճով շինուած սիւները բարձրացած են մարմարեայ շքեղ պատուանդաններու վրայ։ Ունին տիտան հասակ և վերջացած են ասկեղծուագ գեղեցիկ նկարներով։ Կորնթական այս ոճը գլուխ-գործոց մըն է պարզապէս, և վերջին հանգրուանը յունական հրաշալի գեղարուեստին։ Եւ ազգային երբ գոթական արուեստը կը ծնէր, բնական էր որ օգտուէր արուեստի այդ գլուխ գործոցէն և իր ծոցին մէջ ընդունէր կորնթական ճարտարապետութեան գեղեցիկ մասերը։ Եւ երբ ընթերցողին կը ծանօթացնենք շատ համառօտակի կերպով յունական այս երեք ճարտարապետական դպրոցները, իրենց կազմակերպութիւնը ունին անոնք տաճարներու շինութեան մէջ։ Յունական կարեւոր տաճարները, որոնց բեկորները մնացած են մինչեւ այսօր, ցոյց կուտան ճարտարապետական այդ երեք ոճերը։ Կորնթոսի, Մէթաբօնի, Բասսէի, Սէլէնդի, Սարակուսայի հին տաճարները, Զեւսի տաճարը, Թերբիսի և Տէլոսի տաճարները, Իէդիմէոսի հրաշքները եղող Բարթէնոնը, բոլորն ալ տարիական ճարտարապետական բեկորներ են։ Իոնիական ոճով շինուած են՝ Արտէմիսի տաճարը, Աբթէրի յաղթական տաճարը՝ Աթէնքի մէջ, Բրիէնի Աթէնա Բոլիասի տաճարը, Թէոսի և Մաքսիմ կասկածները ծայր տան, կարելի՞ է զանոնք կասեցնել։ Երբեմն ուզեր այնպէս արագ կ'ընթանայ որ անկարելի կը դառնայ զայն կեցնել։ Տենդն ու անքնութիւնը իրենց հետ կը տանին ուրուական մտածումը և զարմանալիօրէն կը զուգադրեն կամ կը ցրուեն գաղափարները։ Սարերկրեայ աշխատութիւն մըն է սա որ արագօրէն կը կատարուի և որուն արդիւնքը չփոթութեան կը մատնէ միտքը, երբ այլը ծագի։

Պ. ոը Մորալ, արյալոյսին, սասկսմ զգացած էր իր երեւակայութեան դարձնած հրէշային մանրամասնութիւններ և նոզկալի անճշմարտամասնութիւններ հանդէպ։ Մարքիզը կը խորհէր կիներու յուսիսեանական ձիրքին՝ սեռելու վրայ. ինչ որ միշտ խարած էր, ինչո՞ւ չխարուէր իր կարգին։ Ակռաները կը կրճատէր և բը ռունցքի հարուածներ կ'իջեցնէր ուռուցնին վրայ։ Ա՜հ, եթէ Օաոր իր հետ խաղ ելած էր, ո՛չ մէկ պարիժ խիստ չէր գտնէր։ Ոչ մէկ կարեկցութիւն կը զգար յանցաւորին նկատմամբ։ Ամէն վայրկեան բարոյական ուսայանքներու, անլուր տանջանքներու պիտի ենթարկէր մանկամարդ կինը, պատժելու համար անոր անբնական երեւոյթը և կեղծաւորի արժանապատուութիւնը, որով խարած էր զինքը։ Պ. ոը Մորալ կ'ուզէր ամէն ինչ գիտնալ... սասրիկ ծարաւի եղող այն մարդոց կը նմանէր, որոնք իրենց ամբողջութեամբ կը գալարուին և կը հանդան անապատի անջրդի մենութեանց մէջ։ Ջուրի կաթիլ մը, ճշմարտութեան մանրիկ մը, ո՛րքան ալ դառն ըլլար, պիտի գովացնէր մարքիզը։ բայց այդ կինը չպիտի խօսէր, զորաւոր ըլլալուն համար, զօրաւոր՝ իր տկարութեամբն իսկ։ Զպիտի կրնայ անոր բերնէն խլել գաղտնիքը։ այն մարդերուն խառնուածքը ունէր, որոնք մտքերնին կը մեռնին քան թէ դահիճին ստած բաները կ'արտասանեն։ Ուստի մարքիզը պէտք կը զգար հնարագիտութեան դիմելու։ Ճակատ առ ճակատ պիտի կռուէր, քանի որ մանկամարդ կինը պիտի ուրանար։ Նոյնպէս չպիտի բռնադատէր որ խօսի ան, բայց կրնար ծուղակ մը լարել մարքիզուհիին առջեւ։

Իր վիրաւորալ և վառուած վիճակը փոխանակ մեղմելու իր ծրագրին, ո՛լ աւելի պիտի նպաստէր անոր։ Իր ամենամեայ գայութիւնեն պիտի օգտուէր՝ խարու հարցաքննելու համար Տիկին ոը Մորալը, զոր մինչեւ վերջին պահանջները պիտի մղէր, անդգածօրէն քննելով վիրաբոյժի մը պէս, որ ո՛չ աղաղակներէ կը վախնայ և ոչ ալ արիւնէ։

(Շարունակելի)

«ԱՐԵՒԵԼՔ»Ի ԹԵՐԹՕՆԸ — 96 —

ԲՕԼ ՄԱՐԿՐԻԹ

ԽՈՐՀՐԴԱՒՈՐ ԿԻՆԸ

ԱՌԱՋԻՆ ՄԱՍ

ԵՐԿՈՒ ՕՐՕՐՈՑՆԵՐԸ

ԻԴ.

ՍՕՖԻ ԼՈՒՌ ԿԸ ՄՆԱՑ ԵՒ ՄԻՍ ՀԱԼԼԱՄ ԿԸ ԽՕՍԻ

— Մնաց որ, Պ. ոը Մորալ անշուշտ պիտի փափաքի ընդհուպ տեսնել ձեզ, ըսաւ բժիշկը կնամեծար չեղեալ մը։ Քիչ յետոյ լուր պիտի ղրկէ ձեզի։

Ու հրամեցի լոյն ողջոյնով մը դուրս ելաւ, ըսելով.

— Մեր օրերի հիւանդին քով կը դառնամ։ Տիկին, եթէ կ'ուզէք որ դուք ալ պէտք չունենաք ինձի, պաղարիւնիդ և քաջութիւնդ մի՛ կորցնէք։ Չսպասե՛ք ձեր յուզումները և մեղի պէս անխօսելի եղէք, բնաւ չզղջալով այնպիսի ցնցումներէ, որոնք աւելորդ են մեր գործարանաւորութեան համար։ Լաթինական առածին նման ձեր նշանաբանն ալ թո՛ղ ըլլայ. «Առողջ միտք՝ առողջ մարմնի մէջ։»

Այս խօսքը ընելէն յետոյ չսասխսս բժիշկը հեռացաւ, ղղազրդութեան մատնելով մարքիզուհին, որ անհանդուրժելի տպաւորութիւն մը ունեցած էր։ Հիմա որ ամուսնոյն համար նուազ մտահոգութիւն կը զգար և գիտէր թէ անոր կեանքը վտանգի մէջ չէր, կ'ուզէր մարքիզին հետ բացարութիւն մը ունենալ ժամ առաջ, մինչ այդ բանէն սարսափ կը զգար ուրիշ առեն։ Բանիցս գնաց տեղեկութիւն առաւ ամուսնոյն վիճակին վրայ, բայց չընդունուեցաւ անոր կողմէ. յոլովդ օրը միայն, կաթեան, փոխանակ դրան տեմին վրայ կեցած արդելք ըլլալու, մէկդի քաշուեցաւ և իր մարած ձայնով ըսաւ ժպտագին.

— Պարոն մարքիզը կը սպասէ տիկին մարքիզուհիին։

ԻԵ.

ԴԷՄ ԱՌ ԴԷՄ

Պ. ոը Մորալ իր անկողնին վրայ տարածուած էր, ճակաթը լաթի մէջ փաթթուած։ Զափազանց ժպտոյն էր դէմքը և գիշերուան տենդը տակաւին հետքեր ձգած էր աչքերուն մէջ։

—Շնորհակալ եմ որ միշտ լուր կ'առնէիք իմ վիճակիս վրայ, ըսաւ մարքիզը դողալով։

— Աւելի՛ լաւ էք հիմա։ Տօքթէօր Քրիւքս այս առաւ գոհ կ'երեւար։

— Բրիւքս լաւատես բժիշկ մըն է, իսկ իր օգնականը՝ Սաֆիւսս յոռետես։ Եթէ երբեք առջինին խօսքը մարկ ընէի, դաճէ կաղապարին կը հանեի տաքս ու կը սկսէի պարել։ Եթէ վերջինին անսայի, նոտարը կանչել տալու էի, կասկ պատրաստել տալու համար։ Ճշմարտութիւնը սա է որ ինքզինքս լաւ չեմ զգար։

—Արդարեւ, ձեռքերնիդ շատ տաք է, ըսաւ Տիկին ոը Մորալ։

Մանկամարդ կինը իր ձեռքը քաշելու վրայ էր, երբ ամուսինը սեղմելու մեղմ ոյժ, ինչ որ անսովոր է և երկար տարիներու հետեւանքով ակարացած մարդու մը ուժէն դուրս է ի վեր։ Պ. ոը Մորալ իր աչքերը կը սեւեռէր կնոջ աչքերուն մէջ, որ ստրուկ մը ղեցց ակամայ։ Մարքիզը կռահեց Օաորի վիճակը և մաքիավէլական խորամանկութեամբ մը որոշեց օգուտ քաղել մանկամարդ կնոջ տկարներ չփոթութենէն։ Ամբողջ գիշերը խարած էր այդ բանին վրայ, այն յատկամտութեամբ և հաստատամտութեամբ, որոնք կը յատկանշէին զինքը։ Պ. ոը Մորալ անէծք թափած էր այդ անհեթեթ արկածին դէմ։ Նախ սա բանին համար որ իր վարժ հեծեալի անձնարութիւնը վիրաւորուած էր։ յետոյ սա պատճառով որ այդ անանկոալ ձախողուածը շարթներով անչարժութեան դատապարտէր զինքը, խանգարելով բոլոր ծրագիրները։ Մարքիզը կ'ուզէր անպատճառ լուսաբանել այդ անթափանց անցեալին գաղտնիքը։ Ինչպէս պիտի կրնար այդ բանը ընել, հիմա որ ակար ու անդամալուծուած, անզօր գործիքին մէջ անշարժ պակեալու ստիպուած էր։ Կատաղութիւն մը եկած էր մարքիզին վրայ, որ խածնելու և պոռալու փափաք կը զգար։ Ցեռոյ յաղողած էր ինքզինքը զսպել։ Ու գիշերուան անքնութեան մէջ խորհած ու ամէն ինչ հաշուած էր։ Հաղարամէկ տարատեսակ տպաւորութիւններ դատակարգուած էին ուղեղին մէջ, և հակառակ իր լսած հերքումին, այդ պատահական երեւոյթներէն և անբացատրելի մնացած կարգ մը նշոյլներէն կը հեռուցնէր զինքը անպատուող ատամը, այսինքն անհնազանդիմ կնոջ յանցանքը։ Արկածէն յետոյ Ռօճէլբսի ցոյց տուած փութկոտութիւնը՝ լուրը Տիկին ոը Մորալի իմաց տալու և ազատվդնելու համար զանի, կասկածելի պարագայ մը կը նկատուէր մարքիզին կողմէ։ Անշուշտ, Ամերիկացին կասարելապէս ուղղամիտ մարդու մը երեւոյթ ունէր, և մարքիզը չէր կրնար իրաւամբ կասկածել այնպիսի մարդու մը վրայ, որուն անձնուիրութեան և բարեկամութեան ապացոյցներու տեսած էր։ Բայց անգամ մը որ տարակոյսներն ու կասկածները ծայր տան, կարելի՞ է զանոնք կասեցնել։ Երբեմն ուզեր այնպէս արագ կ'ընթանայ որ անկարելի կը դառնայ զայն կեցնել։ Տենդն ու անքնութիւնը իրենց հետ կը տանին ուրուական մտածումը և զարմանալիօրէն կը զուգադրեն կամ կը ցրուեն գաղափարները։ Սարերկրեայ աշխատութիւն մըն է սա որ արագօրէն կը կատարուի և որուն արդիւնքը չփոթութեան կը մատնէ միտքը, երբ այլը ծագի։

Պ. ոը Մորալ, արյալոյսին, սասկսմ զգացած էր իր երեւակայութեան դարձնած հրէշային մանրամասնութիւններ և նոզկալի անճշմարտամասնութիւններ հանդէպ։ Մարքիզը կը խորհէր կիներու յուսիսեանական ձիրքին՝ սեռելու վրայ. ինչ որ միշտ խարած էր, ինչո՞ւ չխարուէր իր կարգին։ Ակռաները կը կրճատէր և բը ռունցքի հարուածներ կ'իջեցնէր ուռուցնին վրայ։ Ա՜հ, եթէ Օաոր իր հետ խաղ ելած էր, ո՛չ մէկ պարիժ խիստ չէր գտնէր։ Ոչ մէկ կարեկցութիւն կը զգար յանցաւորին նկատմամբ։ Ամէն վայրկեան բարոյական ուսայանքներու, անլուր տանջանքներու պիտի ենթարկէր մանկամարդ կինը, պատժելու համար անոր անբնական երեւոյթը և կեղծաւորի արժանապատուութիւնը, որով խարած էր զինքը։ Պ. ոը Մորալ կ'ուզէր ամէն ինչ գիտնալ... սասրիկ ծարաւի եղող այն

դարերու անագին ժամանակամիջոց մը. այդ տաճարները գլխաւոր մասերով դեռ կանգուն մնացած են մինչեւ այսօր և մարդկութիւնը չէ ուզած հարուածել արուեստի այդ գլուխ-գործոցները և յարգանքով մօտեցած է անոնց դարուոր օթեւաններուն։ Բօղազքոյի տաճարները 23 դարերէ ի վեր կանգուն մնացած են և Բարթէնոնը, արկածի մը զոհ երթալով միայն, երկուքի բաժնուած է։ Ամէն այցելու մինչեւ այսօր գեղեցիկը և լաւ ճաշակը կը կարդայ այդ շէնքերուն վրայ, որոնք կառուցուած են դարեր շարունակ կանգուն մնալու համար կարծես. նուիրական տաք չունչ մը ունին անոնք։ Ցունական բոլոր տաճարները ընդարձակ լուսամատներու միջոցաւ կը տանային իրենց լոյսը, և երբ միջօրէին արեւը կը բարձրանար կապուտակ կամարին վրայ, իր ոսկեգոյն ճառագայթները կը թափանցէր դէպի ներս, դէպի փղոսկէ արձաններուն վրայ, որոնց ադամանդեայ ղոյզ մը աչքերը կը փայլփլէին արեւին ճառագայթներուն առակ։ Տաճարին մայր դրան ճակատին վրայ կային հարդաքանդակներ և արձաններ՝ համակ մարմարէ։ Իսկ ներքին մասերուն մէջ, մանաւանդ պէս օրբարանին (cella կամ naos) մէջ կային փղոսկէի, ոսկեի, արծաթի և մարմարէ արձաններ, որոնք կը ներկայացնէին չաստուածներու և դիւցազներու մարմինները։ Բոլոր առանց լայն և յստակ գաղափարը կուտան մարդկային ուժին, ըմբշամարտական կատարելութեան, մարմնոյն առաջնութեան և պարզ ազնուականութեան կատարեալ պատկերներուն, և մարդ չինչ գաղափարը կ'ունենայ անոնց հանդիպելն և անոնց արտադրած չքնաղ գեղարուեստին(*)։

ՏԻԳՐԱՆ ՍԻՒՐՄԷԵԱՆ

(*) Taine Philosophie de l'Art. էջ 150-156։

ԱՌՏՆԻՆ ՅՈՒՇԱՏԵՍԻ

Շատեր կը զգուշանան կեռաս ուտելէ, վասն զի այդ օգտակար պտուղը դժուար կը մարսին։ Կեռասը քիչ մը սպիտակ հացով, կամ լաւագոյն է, կարագով հացով ուտելու է. այսպէս՝ թուքով կը շաղխուին ծամուած հացն ու կեռասը, ու կեռասը դիւրաւոր կ'ելլայ։

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

ՎԻԼՀԷԼՄ ԿԱՅՍԵՐ ՆՈՐ ՃԱՌԻՆ

ԱԶԳԱՅԻՆՈՒԹԻՒՆԸ ԳԵՐՄԱՆԻՈՅ ՄԷՋ

Պերլիներ Թակեպլաթ խօսելով Վիլհէլմ կայսեր Համպուրկի մէջ արտասանուած ճառին վրայ, զոր շաբաթ օրը հրատարակեցինք վերջին Լուսերու բաժնին մէջ, կ'ըսէ.— «Կայսեր ճառը լսելով բաղմութիւնը, որ դեռ «Գերմանիա, Գերմանիա, ամէն բանէ վեր» երգը։ Այս զգացումը ամբողջ գերման ժողովուրդին մէջ վառ է։ Նոյնքան զօրեղ է սակայն խաղաղութեան պահպանման զգացումը, որ հաստատուն եւ բարեւաւորութիւն մըն է անհատական զարգացման։»

—Պեօրգեն Քուրիեր կը գրէ.— «Վիլհէլմ կայսեր Համպուրկի ճառին ամէնէն ծանրակշիռ մասերը վերջին նախագահութեանց մէջ ամփոփուած են։ Վիլհէլմ կայսեր խօսքերը Նորս Տոյչե Ալկեմայնէ Զայդունկի միջազգային դրութեան մասին արտայայտած գաղափարներուն շաբաթականութիւնը կը կազմեն։ Կայսրը Գերմանիոյ ազգային լուրջ հոգածութեամբ կը դիտէ, բայց գիտէ որ ամբողջ գերման ժողովուրդը իր հետ է և կը յուսայ բանակի և նաւատորմի զօրութեամբ խաղաղութիւնը պահպանել, բայց պատուաւոր խաղաղութիւն մը։ Վերեւ յիշուած երգը ազատոյց է ասոր։ Արդարեւ Վիլհէլմ կայսրը ազամաչունչ ճառ մը արտասանեց, բայց առաջ կ'ուզէր հակակշռել ազգարի թէ Ներպոյի քաղաքական կացութիւնը կարեւոր է։ Վիլհէլմ կայսրը, իր բոլոր խաղաղասիրութեամբ, կ'ուզէր յիշեցնել թէ Գերմանիոյ խաղաղութեան լաւագոյն պաշտպանը ծովի և ցամաքի վրայ Գերմանիոյ պատրաստ զօրուին է։»

—Կերմանիա պահպանողական թերթը կը գրէ.— «Ոչ օք կը համարձակի Վիլհէլմ կայսեր խաղաղասիրութիւնը կասկածի ենթարկել։ Սակայն առաջին անգամ ըլլալով կայսրը «պատուաւոր խաղաղութեան» մասին խօսեցաւ, զոր Գերմանիոյ բանակն ու նաւատորմը պիտի երաշխաւորեն։ Այս խօսքերը անշուշտ իրենց քաղաքական նշանակութիւնն ունին։ Վիլհէլմ կայսեր խօսքերը եռանդուն ազդարարութիւն մըն են արտասահմանի համար, ուր անոնք պիտի եղած ձեւով կը հասկցուին։»

ՌՈՒՍԻԱ

Բեռլերապուրկէն Վիեննական թերթերուն ուղղուած հեռագիր մը կ'ըսէ.— «Մավային պաշտօնարանը Նորվեկիոյ մէջ պատերազմական նոր նաւահանգիստ մը շինութեան ծրագիր կը պատրաստէ։ Նորվեկ, Բեռլերապուրկի չրջանակին մէջ, Նարվիկ գետին և Ռիկա-Բեռլերապուրկ երկաթուղիին վրայ կը գտնուի. տարին 231 օտար նաւեր կը հանդիպին հոն 56,000 թոն տարողութեամբ։ Ներածութեանց արժէքը տարին երկու քառակէս միլիոնի չափ է և արտածութեանց արժէքը իբր 700,000 ռուպլի ուելի։ Նորվեկ մինչեւ 1865 առաջնակարգ բերդ մըն էր։

—Երեքշաբթի օրը պատերազմական և ելմտական նախարարները և ընդհանուր ոստիկանի պետին ներկայութեան եւ մաքսային և զինուորական յանձնաժողովներու խառն նիստին մէջ խորհրդակցութիւններ կատարուեցան պատերազմական պաշարը ամբողջացնելու վարիը 293 միլիոն ռուպլիի բարձրացնելու համար։ Ցանձնաժողովները հաւանեցան առայժմ 93 միլիոն ռուպլիի վարկ մը բանալ, մասամբ վճարելի. առաջին մասը, 53 միլիոն, պիտի վճարուի այս տարի։ Ռուսաստանական պատերազմի առեն սպառած պատերազմական պաշարը ամբողջացնելու խնդիրը բաւական առեղի վեր կայ։ Վերոյիշեալ խառն յանձնաժողովները փոխանակ պահանջուած 293 միլիոն ռուպլիին, 93 միլիոնի հաւանութիւն տուին, մինչ պատերազմական պաշտօնարանը իբր անհրաժեշտ պէտք մը ցուցուցած էր իր պահանջած այդ 293 միլիոնը։

ՖՐԱՆՍԱ ԵՒ ԳԵՐՄԱՆԻԱ

Տօքթ. Շիման Քրեօյց Զայդունկի մէջ կը խօսի այն ճառին վրայ զոր Ֆրանսայի արտաքին գործոց նախարար Պ. Բիլան անցեալ ուրբաթ օրը արտասանեց Երեսփ. Ժողովին մէջ։ Պ. Շիման այն կարծիքէն չէ թէ Պ. Բիլանի յայտարարութիւնները ազակցած ըլլան պարզելու Ալեհեղբասի Դեպանաթաղուրդին որոշմանց կիրառման վերաբերեալ կացութիւնը։ Սա համոզումը ունի թէ Ֆրանսա վերոդրեալ որոշումներու գծած սահմանին դուրս ծրագիրներու հետամուտ է։ Մէկ բառով Պ. Բիլանի ճառին մէջ չի գտներ սոյն խնդրոյն մէջ Ֆրանսայի քաղաքականութեան արդարացումը։ Տօքթ. Շիման կը յարէ.— «Ներպոյի կողմէ Ֆրանսայի արուած պաշտօնը կատարելապէս գծուած է Ալեհեղբասի որոշմանց մէջ, ապէ դուրս քնաւ բան մը չկայ. ըլլալիքն է ոստիկանութեան կազմակերպութիւնը՝ ուր նաւահանգիստներու մէջ, տեղական պանքայի մը հաստատուիլը, զէնքի մաքսանենգութեան արգելուիլը և հանրօգուտ չինութեանց ու ուրիշներու վերաբերեալ զանազան համաձայնութիւններ։ Բոլոր այդ որոշումները չառանց կենսական գործադրելի, սակայն նկատողութեան չառնուեցան և Ֆրանսա տնտեսական ու քաղաքական գերակշիռ դիրք մը ձեռք բերելու ախտեցաւ։ Պ. Բիլան պէտք է որ ատոր հակառակը հաստատէ. իր գործն է այդ. բայց իրողութիւնները մինչև հիմա նպաստաւոր չեղան Պ. Բիլանի »

ՏԷՕՊԷՐԻՑԻ ՃԱՌԸ

Քիլեր Նոյէսքի Նախարիսքին կը ծանուցանէ թէ կայսեր հրամանաւ զինուորական քննութիւն մը բացուած է Տէօպէրիցի մէջ արտասանուած խօսքերուն հրատարակութեանը համար։ Վիլհէլմ կայսեր բանախօսութեան ներկայ գտնուող բոլոր սպաները երդումով պիտի յայտարարեն թէ ուղղակի կամ անուղղակի կերպով կայսեր խօսքերը չեն հաղորդած այն գործակալութեան որ զայնս հրատարակեց։ Ֆրանսական թերթերը կ'ըսեն թէ սպայ մը էր այդ խօսքերը հաղորդողը՝ երկրասիրական նպատակով մը և թէ քննութիւն կատարելու պարագան ցոյց կուտայ թէ հրատարակուած խօսքերը կատարելապէս հիւղ էին։ Քիլեր Նոյէսքի Նախարիսքին կը յարէ թէ անհիմն են այն զրոյցները որոնց համաձայն դատ պիտի բացուի կայսեր խօսքերը հրատարակող գործակալութեան դէմ։

ԱՆԳԼԻԱ

Անգլիոյ Երեսփ. Ժողովին մէջ, երեքշաբթի օրը, ոսկան մանրամասն քննութիւնները ծերերու հանգստեան թոշակի սնուցիչին ծրագրին նկատմամբ։ Ելմտական նախարար Պ. Լոյտ Ճորճ յայտարարեց թէ նախարարութիւնը կ'ուզէ իբրև առաւելագոյն քանակութիւն ընդունիլ շաբաթական 13 շիլինը՝ այսինքն թէ ծերութեան հանգստեան թոշակ ստանալիք անձ մը շաբաթական 13 շիլինէն աւելի եկամուտ ունենալու չէ։ Եթէ թոշակ ստանալիք անձը շաբաթը ութ շիլին ունենայ, հինգ շիլին ևս պիտի տուի՝ այդ գումարը օրինական քանակութեան վերածելու համար։ Գործակատարական կանոնակարգութիւնը բաւական չգտնելով 13 շիլինը, կ'առաջարկէ 15 շիլինի վերածել եկամտի առաւելագոյն քանակութիւնը։

—Մավային նախարար Պ. Մաք Քիննա, Երեսփ. Ժողովին մէջ եղած հարցումի մը պատասխանելով, յայտարարեց թէ Ռազմիթի նաւային կայանին զանազան շինութիւնները նուազուրդի պիտի դրուին յառաջիկայ հոկտեմբերին և թէ 1909 յունուար 1ն մինչեւ եօթը տարի գործին ամէնէն խոշոր մասը պիտի ուարտի։

—Երեքշաբթի օրը Սէնթ-Ճէյմսի պալատն արքայական մասուրին մէջ կատարուեցաւ ամուսնութիւնը Լոնտոնի ամերիկեան դեսպանին աղջկան՝ Օր. Հէսլաթլոու Ռէյսի՝ Պ. Ճոն Ուորտի հետ, կրօնաւոր եղբայր Աւետարանիչ կուսակալ Տաուէյի կողմէն։ Ներկայ գտնուեցան Լուսաւոր Թագաւորը ու Թագուհին, Կալէսի իշխանը ու իշխանուհին, Քանոզի դուքսը ու դքսուհին և Բադրիսիա իշխանուհին։

Մ. ՆԱՀԱՆԳՆԵՐԸ

Նիւ-Եորքէն հետեւեալը կը հեռագրէ Թայմզի Թղթակիցը.— Մ. Նահանգաց պատերազմական նախարարը ծրագիր մը պատրաստեց՝ միացնելու կանոնաւոր զինուորները և զանազան նահանգաց քաղաքապահները՝ 250,000 հոգիոց բանակ մը կազմելու համար։ Պատերազմական նախարարութեան օգնական Օլիվէր զօրավարը կ'ըսէ թէ այդ ծրագիրը առաջին քայլ մըն է դէպի ամերիկեան ցամաքային զօրաւոր բանակի մը կազմութիւնը։ Մ. Նահանգները կազմող զանազան նահանգներու զինուորները մինչեւ հիմա կախում չունին Ուաշինկդընի կառավարութենէն։ Ամերիկեան կառավարութիւնը մտադիր է ութ զօրաբանակներու բաժնել նոր կազմուելիք բանակը։

—Նիւ-Եորքի Սակրամէնթ մէջ ընդհանուր հեռագրագրութիւն մը պատահած է այն լուրը թէ «դրեադ»ներու մեծ հանկարծորդին՝ Պ. Ռուզվէլտի անդրանիկ որդին պղտիկ «դրեադ»ին մէջ պաշտօնի պիտի կոչուի։

—Երկուշաբթի օրը Մինէզոդայի հարաւային կողմը բաւական փոթորիկ մը ծագեցաւ։ Երկու հոգի մեռան և մէկ քանիներ ալ վիրաւորուեցան։ Նիւթական մեծամեծ վնասներ պատահեցան, մանաւանդ մշակեալ վայրեր, ընդամէնը հինգ միլիոն ֆր.ի չափ։

ՀԱՐԱՒՍՅԻՆ ԱՓՐԻԿԷ

Թրանսվալի Երեսփ. Ժողովին մէջ, երեքշաբթի օրը, նորէն վիճաբանութիւններ կատարուեցան հարաւային Ափրիկէի զանազան Պետութեանց միացումի խնդրոյն վրայ։ Սըր Բէրսի Ֆից Բէդրիք առաջարկեց լաւ խորհիլ անդառնալի որոշում տալէ առաջ։ Յետոյ միաձայնութեամբ ընդունուեցան այդ միացումին նպաստաւոր օրագրերը։

— Նոյն օրը Օրանժի Երեսփ. Ժողովին մէջ ալ նորէն նկատողութեան առնուեցաւ հարաւային Ափրիկէի զանազան Պետութեանց միացումի խնդիրը։ Մեծամասնութիւն որոշմանց կիրառման վերաբերեալ կացութիւնը։ Սա համոզումը ունի թէ Ֆրանսա վերոդրեալ որոշումներու գծած սահմանէն դուրս ծրագիրներու հետամուտ է։ Մէկ բառով Պ. Բիլանի ճառին մէջ չի գտներ սոյն խնդրոյն մէջ Ֆրանսայի քաղաքականութեան արդարացումը։ Տօքթ. Շիման կը յարէ.— «Ներպոյի կողմէ Ֆրանսայի արուած պաշտօնը կատարելապէս գծուած է Ալեհեղբասի որոշմանց մէջ, ապէ դուրս քնաւ բան մը չկայ. ըլլալիքն է ոստիկանութեան կազմակերպութիւնը՝ ուր նաւահանգիստներու մէջ, տեղական պանքայի մը հաստատուիլը, զէնքի մաքսանենգութեան արգելուիլը և հանրօգուտ չինութեանց ու ուրիշներու վերաբերեալ զանազան համաձայնութիւններ։ Բոլոր այդ որոշումները չառանց կենսական գործադրելի, սակայն նկատողութեան չառնուեցան և Ֆրանսա տնտեսական ու քաղաքական գերակշիռ դիրք մը ձեռք բերելու ախտեցաւ։ Պ. Բիլան պէտք է որ ատոր հակառակը հաստատէ. իր գործն է այդ. բայց իրողութիւնները մինչև հիմա նպաստաւոր չեղան Պ. Բիլանի »

ՏԷՕՊԷՐԻՑԻ ՃԱՌԸ

Քիլեր Նոյէսքի Նախարիսքին կը ծանուցանէ թէ կայսեր հրամանաւ զինուորական քննութիւն մը բացուած է Տէօպէրիցի մէջ արտասանուած խօսքերուն հրատարակութեանը համար։ Վիլհէլմ կայսեր բանախօսութեան ներկայ գտնուող բոլոր սպաները երդումով պիտի յայտարարեն թէ ուղղակի կամ անուղղակի կերպով կայսեր խօսքերը չեն հաղորդած այն գործակալութեան որ զայնս հրատարակեց։ Ֆրանսական թերթերը կ'ըսեն թէ սպայ մը էր այդ խօսքերը հաղորդողը՝ երկրասիրական նպատակով մը և թէ քննութիւն կատարելու պարագան ցոյց կուտայ թէ հրատարակուած խօսքերը կատարելապէս հիւղ էին։ Քիլեր Նոյէսքի Նախարիսքին կը յարէ թէ անհիմն են այն զրոյցները որոնց համաձայն դատ պիտի բացուի կայսեր խօսքերը հրատարակող գործակալութեան դէմ։

Մ. ՆԱՀԱՆԳՆԵՐԸ

Նիւ-Եորքէն հետեւեալը կը հեռագրէ Թայմզի Թղթակիցը.— Մ. Նահանգաց պատերազմական նախարարը ծրագիր մը պատրաստեց՝ միացնելու կանոնաւոր զինուորները և զանազան նահանգաց քաղաքապահները՝ 250,000 հոգիոց բանակ մը կազմելու համար։ Պատերազմական նախարարութեան օգնական Օլիվէր զօրավարը կ'ըսէ թէ այդ ծրագիրը առաջին քայլ մըն է դէպի ամերիկեան ցամաքային զօրաւոր բանակի մը կազմութիւնը։ Մ. Նահանգները կազմող զանազան նահանգներու զինուորները մինչեւ հիմա կախում չունին Ուաշինկդընի կառավարութենէն։ Ամերիկեան կառավարութիւնը մտադիր է ութ զօրաբանակներու բաժնել նոր կազմուելիք բանակը։

—Նիւ-Եորքի Սակրամէնթ մէջ ընդհանուր հեռագրագրութիւն մը պատահած է այն լուրը թէ «դրեադ»ներու մեծ հանկարծորդին՝ Պ. Ռուզվէլտի անդրանիկ որդին պղտիկ «դրեադ»ին մէջ պաշտօնի պիտի կոչուի։

—Երկուշաբթի օրը Մինէզոդայի հարաւային կողմը բաւական փոթորիկ մը ծագեցաւ։ Երկու հոգի մեռան և մէկ քանիներ ալ վիրաւորուեցան։ Նիւթական մեծամեծ վնասներ պատահեցան, մանաւանդ մշակեալ վայրեր, ընդամէնը հինգ միլիոն ֆր.ի չափ։

ՇԱԲԱԹՕՐԱԿԱՆ

ԱՍՏՐԱԿԱՆ.—Միւթէմայիրի ատենական արուեցաւ առաջնակարգ վճռական հիւսիսային Մէրքի պէտ։ Սանիէի ատենական՝ Օտթ. Ա.էի Ռիվա Ագաա պէյի, որ Գերմանիոյ մէջ իր ուսումը կատարելագործած է։ Սանիէի ատենական՝ Առաքայի երեւելիներէն Մուլի Նախկին կառավարիչ վախճանեալ Մահմատ փաշայի որդւոյն Նիշաղի պէյի։ Սալիսի ատենական՝ Տրապիզոնի երեւելիներէն Զիզաքիզատէ Ամէտ Միւնիր պէյի, Սալիքան Եէրի գաւառակին Թաղապետական բժիշկ Վարթ Սարգիս Լֆ.ի և Սինոպի բանին Տնօրէն Սիւլէյման Վէնպի Էֆ.ի։

ՊԱՆՏՈՆ.— Մանաղերի նահանգին Էվգաֆի հաշուակալ անուանուեցաւ Ափրիկեան Տրիպոլոյ նահանգին Էվգաֆի հաշուակալ Ֆոխրէտին պէյ։

ՊԱՏՈՒԱՆՇԱՆ.— Ականակուա Օսմանիէ պատուանշան տրուեցաւ Շքեղ բրի կուսակալ Նուրի պէյի։ Առաջին կարգի Մէճիտիէ՝ Մէտալիոնի Սալիհ դըրկուած առողջապահական մասնոյն նախագահ և Կիւմիւշ Սուի հիւանդանոցին բժշկապետ Ֆերիդ Սէլամի փաշայի։ Երկրորդ կարգի Օսմանիէ՝ Պէյրութի յոյն կաթոլիկներու մեսրոպիտ Տ. Աթանասիոսի և Զարիֆի պանքային Պարոյի Տնօրէն Պ. Վասիլաքի Զիֆոդէի ու Պ. Էնթիաս Զարիֆիի որդւոյն՝ Պ. Եարկան Զարիֆիի և երրորդ կարգի միւս որդւոյն՝ Պ. Լէոն Զարիֆիի։ Երրորդ կարգի Օսմանիէ՝ Կ. Պոլսոյ աւետարանական հիւանդանոցին Տնօրէն Տօքթ. Շոռդէրի։ Չորրորդ կարգի Մէճիտիէ՝ Սամսի մէջ կայս. փիրաւոր զինուորներու նկատմամբ մարդասիրութիւն ցոյց տուած Տօքթ. Տիմիթրի Վասիլիսի և Տօքթ. Վասոս Քէֆալօսօի։

—Երկրորդ կարգի Շէֆգաթ՝ Շերքէթի Խայրիէի վարչական Խորհուրդին նախագահ Ազատապատ Մէհմէտ պէյի տիկնոջը ու մեծ աղջկանը, Վեհ. Սուլթանին Սէճճատէճի Պաշի Իզզէթ պէյի աղջիկներուն՝ Հիքմէդ ու Սայիտէ հանումներու, կայս. հրացանակիր ու կայս. Խատէմներու գնդապետ Եուսուֆ պէյի աղջկան Զէհրա հանումի, Իտալիոյ ազնուականներէն Պուրպոն տէլ Մոնդէ մարքիզուհիին և Բարիզ բնակող Լէոնդիէվ կոմսին տիկնոջ։

—Իմդիազի ոսկի և արծաթ չքաղրամ՝ կայս. խնայողին Տնօրէն Մազհար պէյի։ Ազատարարի չքաղրամ՝ Սամսի մէջ մասվանառ Տիմիդրիի և Բիրիաքի Բրաքիսաս անուն կնոջ։

ՀԵՐՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

ՍԱՐԱՍ-ՊՈՊՈՒՐԼԻ-ԿՈՓԱՆԻ դուքսը ու դքսուհին, ինչպէս ծանուցուեցաւ, շաբաթ օրը Վանայէն գերման դեսպան Լորեյ պահականաւով կ. Պոլիս մտանեցին՝ իրենց յարգանքները մատուցանելու Վեհ. Սուլթանին։ Լորեյի երբ Թարապիոյ առեւ մտանեց, հոն կեցաւ։ Գերմանիոյ դեսպան փոխանորդը ու դեսպանատան պաշտօնեաները և Անգլիոյ դեսպանատան գործակատարը Լորեյի երթալով բարի գալուստ մաղթեցին դուքսին և դքսուհին։ Քիչ ետքը մանանեցին նաև կայս. անձնական ապարանքին մուտքը Ապդուլլահ փաշա, Խորհրդի արարողապետ Խայրէտին պէյ և կայս. Թիկնապահ Ճէվատ փաշա ու Մէհմէտ Ալի պէյ։ Վեհ. Սուլթանին կողմէ բարի գալուստ մաղթեցին դուքսին և դքսուհին, յայտարարելով նաև թէ կայս. Թիկնապահ Ճէվատ փաշա ու Մէհմէտ Ալի պէյ հրամանով կարգուած են։ Ապդուլլահ փաշա ու Խայրէտին պէյ յետոյ կայս. Պալատ վերադառնալով Վեհ. Սուլթանին հաղորդեցին դուքսին և դքսուհին ժամանումը։

—Լորեյի շոգենաւը ժամ 9½ին հասաւ Տօլմա Պաղչէի առեւ։ Հիւրերը, իրենց հիւրամեծարներուն և հետեւորդներուն հետ, ցամաք ելան ու պալատական կառքերով Բերա Բէյէս գացին։

—Գուլկարական գործակատարը Բերա Բէյէս երթալով բարի գալուստ մաղթեց դուքսին և դքսուհին։

—Շաբաթ գիշեր Բերա Բէյէսի մէջ սեղան մը տրուեցաւ, որուն ներկայ գտնուեցան դուքսը, դքսուհին և հիւրամեծարները։

— Բեհիքեր շոգենաւակը հիւրերուն տրամադրութեանը տակ դրուեցաւ։

—Դուքսը և դքսուհին առաւօտեան ժամ 4ին Գալիս պիտի մնան։ Այդ միջոցին Գրուսա, Հէրէքլի կայս. գործարանը և ուրիշ նշանաւոր վայրեր պիտի այցելեն։

—Դուքսը և դքսուհին երէկ այցելեցին Գալոյ մեծ մզկիթները և նեմի Դուլէն. յետոյ պարիսպներն դուրս ելելով Լյուլպ գացին. հոն Կիւմիւշ Սուսի բարձունքը նախապէս պատրաստուած վրանի մը տակ կէսօրուան սեղան մը տրուեցաւ։ Յետոյ Բեռլերեանէի և Գարատաղի կողմերը պտտելէ ետքը ժամ 7½ին Բերա Բէյէս վերադարձան։ Գահ մը հանգիստ առնելէ ետքը գերմանական հիւանդանոցը գացին. ապա նորէն պատրաստ մը կատարեցին Բեռլերեանէի կողմերը և յետոյ Բերա Բէյէս վերադարձան։

—Աբարզադեան Կալիպ փաշա, երէկ Բերա Բէյէս գնաց այցելութեան համար, բայց դուքսը և դքսուհին բացակայ ըլլալով, իր անունը արձանագրեց այցելուներու տետրին մէջ։

— Բերա Բէյէսի մէջ երէկ գիշեր, դուքսը և դքսուհին սեղան մը ուտին, որուն ներկայ գտնուեցան նաեւ հիւրամեծարները և Ֆոն Տէր Կոլց փաշա ու Տիկինը։

—Հիւրերը, երէկ, Գալոյ պարիսպներէն դուրս պտոյտ կատարելու գնացին, զանազան տեղերու լուսանկարները առին։

—Օսմ. ծառայութեան մէջ գտնուող գերմանացի փաշաներէ օմանք, Բերա Բէյէս երթալով, իրենց այցետուները թողուցին դուքսին և դքսուհին համար։

—Դուքսին և դքսուհին հետեւորդներն են դքսական արքունիքին հրամանատար Պոռոն ֆոն Ռիքլէնպէն, արքունիքին կալուածներուն վերատեսուչ Պ. Հ. ֆոն Պաէվից, Թիկնապահ հարիւրապետ Պ. Կիլհաուզէն և սենեկապետ Պ. ֆոն Հէսէպէր։

— Լէոբոլտ-Ֆրլ-Լուսաբա-Ժորժ-Ալպէրդ։ Սաքս-Բուրկ-Կոթայի դուքս և Մեծին-Բրիտանիոյ ու Իրլանդայի իշխան, արդի Էդոբոլտ իշխանին ու Ալպանիի դուքսին, ծնած է 1884 յուլիս 18ին. իր հօրեղբօրը յաջորդեց և 1905 հոկտեմբեր 11ին Կուրքսպուրկի մէջ ամուսնացաւ Շլեզվիկ-Հոլշտայն-Սոնտերպուրկ-Կլուքսպուրկի Վիքտորիա Առելայիտ իշխանուհիին հետ։

ԱՒՐՈՒԱՆ ԴՐԱՄՆԵՐԸ.— Ելմտական նախարարութիւնը Պաշտօնական Ցեկուցում մը հրատարակած է աւրուած դրամներու մասին։ Երկու տեսակ են այդ կարգի դրամները. գործածութեամբ մաշածները և չահամներու կողմէ արհամարհի միջոցաւ արծաթին մէկ մասը գողցուածները։ Ինչպէս յայտնի է, ասկէ առաջ աւրուած դրամները հրապարակէն վերցուցին և անոնց տեղ նոր դրամներ շրջանառութեան հանուեցան, սակայն վերջերս աւրուած դրամները նորէն հրապարակ ելան՝ իբրև արդիւնք չահամներու տարբերի։ Հետեւաբար ելմտական նախարարութիւնը Պաշտօնական Ցեկուցումով սա որոշումները կը հաղորդէ.— Շրջաբերութիւնը տրուելուան արծաթ դրամները անոնք են որոնց թէ՝ «Ռուզրա»ին և թէ «Ե-դը»ին կողմերը բառերը և առերը կատարելապէս կարդացուելու ատենն գոյութիւն ունին և արշաւոպի ու ծակիչի միջոցաւ արծաթը գողցուած ու ծախուած չէ։ Իսկ այն արծաթ դրամները, որոնց տարբերու հաշուոյն երբ պետական արդիւնքու ներկայացուին, իւրաքանչիւր տարեմ 96 փարայի կը գնուին, կ'ընդունուին և կը կարուին, անոնք են որոնց վրայ դրոշմէ նշանը կայ՝ այսինքն եղերքի մասիկներուն, զարդերուն և կամ «Ռուզրա»ի ու «Նաղ»ի կողմերուն գիրերը կամ գիծերը մասամբ գոյութիւն ունին։ Այդ երկու տեսակներէն դուրս մնացած՝ այսինքն երկու կողմն ալ դրամ ըլլալը հաստատող որ և է նշան չունեցող արծաթի կարտերը, առանց փոխարժէքը վճարուելու, տիրոջը պիտի վերադարձուին։ Հետեւաբար հանրութիւնը պէտք է ուշադրութիւն ընէ վերոգրեալ պարագաներուն, որպէս զի թէ՝ շահամոլները չկրնան իրենց անձնական շահերուն համար ուրիշին վնասել և թէ օտմ. դրամներն ալ իրենց վայելուչ ձեւերը չկորսնցնեն։

ՇԵՐՈՒԹԱՆԻ նոր կուսակալ Նուրի պէյ, շաբաթ օրը, կայս. Պալատ երթալով, իր հրաժեշտի ողջոյնը մատոյց և յետոյ պաշտօնատեղին ուղեւորեցաւ։

ՇԻՐԲԷԻԻ ԽԱՅՐԻԷԻ վարչութիւնը որոշեց Թոփխանէի (քարափին ուարտած տեղը) և Սիրքէճիի միջեւ շոգենաւային երթեւեկութիւն մը հաստատել. նաեւ կիրակի օրերն ալ Պէպէքի պարտէզին ու Կէօքսուի միջեւ։

ՀԱՆՐԱՔԻՆ ՊԱՐՏՔԻ վարչութիւնը յաւելումներ ըրաւ շերամաբուծութեան գիրքերուն մէկ քանին ամսթարգմանութեան վրայ։ Ատանց պաշտօնն է շերամբոյծերուն հարկ եղած միջոցները ցոյց տալ՝ շերամաբուծութիւնը աւելի ետ զարգացնելու նպատակով. նաեւ քննել գործարանները և շերամատունները։

ՄԱՐՍԱՑԻՆ վերատեսչութիւնը եղած հարցումի մը պատասխանելով, ծանոյց ամէն կողմ թէ օտար երկիրներէ և Ռէժիի ենթակայ չեղած տեղերէ ժամանող ուղեւորներուն անձնական գոյքերուն մէջ երբ 50 կրամ ծխախոտ և 50 հատ օիկարէթ գտնուի, առանց համար բան մը չպահանջուի. իսկ անկէ աւելին դրաւուի և դրամական տուգանք առնուի։

ՄՍԱԼԱՃԱՌՈՒՆԵՐԸ.— Բազաքապետութիւնը ծանոյց թաղապետական չրջանակներուն որ մասվանառի խանութներուն մէջ մնացեր թելէ չնուած դրամներուն մէջ դրուին և մինչեւ որ այդ դրութիւնը հաստատի, մաքուր լութով ծածկուին, փոյթ հայն զերծ մնալու համար։

ՊԱՊԱԼԱՆ նուիրակ մանսանէօռ Սարթի, ինչպէս ծանուցուած է, երէկ առաւ կ. Պոլիս ժամանեց եւրոպական կառախումբով և ընդունուեցաւ նուիրակութեան փոխանորդին և Ֆրանսայի դեսպանատան պաշտօնեաներուն կողմէ։ Մանսէնէօռ Սարթի Սիրքէճիէն ուղղակի Բանկալթի առաջնորդեցաւ։ Երեկ կէս օրէն չորս ժամ եռքը Սէնթ-Լ.ռաքի մայր եկեղեցիին մէջ մանսէնէօռ Սարթի իր պաշտօնին ձեռնարկեց հանդիսական արարողութեամբ։ Պապական նոր նուիրակը Բանկալթի բնակարանէն հանդիսական թափորով ատենաշնորհեցաւ նոյն եկեղեցին, ուր սուտար բազմութիւն մը հաւաքուած էր։ Մանսէնէօռ Սարթի քարոզ մը խօսեցաւ ու բարեմաղթութիւններ ընդ. Վեհ. Սուլթանին համար, Որուն կայս. բարձր հովանի կը վայելեն կրօնական բոլոր միութիւնները։ Պապական նուիրակը յետոյ Պապին օրհնութիւնները տուաւ բոլոր ներկաներուն։

—Մանսէնէօռ Սարթի իր յանձնարարագրին մէկ օրինակը պիտի յանձնէ արտաքին գործոց նախարար Թեվֆիկ փաշայի։

ՆՂԼԻՆԱՆԴԱՑ ատենը տասը օր պայմանաժամ տուաւ Լվէֆի պաշտօնարանին քարտուղարներէն Մուսթաֆա էֆ.ի, որ կեղծ Գերդ. չինելուն համար ամբաստանուած է ու փախած։ Եթէ որոշեալ պայմանաժամին չներկայանայ, օրէնքին իրեւ անտառող նկատուելով, քաղաքային իրաւունքներէն պիտի զրկուի, ի բացակայութեան պիտի դատուի և ատանգաքները պիտի գրաւուին։

ՍՆԱՆԿՈՒԹԻՒՆ.— Ծովային առեւտրական դատարանը յունիս 4ին սկսեալ ենակ հռչակեց Գալիս, Եմիլ Լուկէլէսի հատատուած մեղրամսի վճռական Պատգամը։ Դատարանին անդամ Լյուսպ Սաղրի պէյ՝ մեծ գոմիսը և փաստաբան Մահմատ Ճէլալեթտին ու Երկանան Տիրան էֆ.ներն ալ առժամեայ օգնական կարգուեցան։

ԹԱՒՇՈՂ ՋՈՒՐԻ ԱՆՁԻԻՆ.—Կղզիները երթեւեկող Մախսուսէի Շանին չոգենաւը, որ շաբաթ առաւ. ժամ 11ին Մեծ Կղզին ճամբայ ելած էր դէպի կոմուրջ, Գէնալէէն մեկնելէ ետքը, ծխնելոյզին քով գտնուած չոգիի խողովակէն եռացող ջուրի սեղտարարի մը սկսաւ։ Ուղեւորներէն սանց մարմինը բուսական խաչեցաւ և մէկ քանին ալ հաւատները աղաղակեցան։

ԶԴԱՒՈՒՆ ՁԱՒԱՆԸ.— Բիրի Փաշա բնակող Վիդալի անուն Հրեայ մը, 16 տարեկան, չափազանց զգածուած էր իր մօրը հիւանդութենէն, որ վերջերս սատակուած էր։ Վիդալի, յուսահատութենէ մղուած, առլի գիշեր արլիսպ խմեց։ Անմիջական դարմանները ըլլալով, հիւանդանոց դրկուեցաւ և նոյն միջոցին մայրը մեռաւ։

ՇԻՇԼԻԻ Իզզէդ Փաշա Զիթիքլիկի կողմերը, քաղաքի մը մէջ երկու ամիս առաջ, Թամա անուն մարդ մը իր հմանուհին՝ Մարին վիրաւորած ըլլալով ձերբակալուած էր։ Խնդրոյն վերաբերեալ գրութիւններն ալ յանձնուած էին Բերայի հարցաքննիչ դատաւոր Ճէմալ պէյի։ Այդ մասին թուրք լրագրիներուն մէջ հետեւեալը կը կարդանք.— Մառի բուժուած ըլլալով, կ'աշխատի ժամ առաջ բանէն ազատել Թման և իր մատդրութիւնը կը յայտնէ մէկ քանի անձերու։ Բերայի գլխաւոր վաճառ Սահակ աղայի որդին՝ Լեւոն իմանալով, Մառի մը դիմէ և կ'ըսէ թէ Թման ազատելու պիտի աշխատի։ Լեւոն այդ գործին համար իրեն ընկեր կ'առնէ Ալիքան Գաքքալ Եորկին։ Երկուքը միասին Մառի տունը կ'երթան և Թման ազատելու համար 15 ոսկի տակարկութիւն կ'ընեն։ Մառի կանխիկ հինգ ոսկի կը վճարէ և մնացածն ալ յետոյ հատուցանել կը խոստանայ, բայց

Խորդոյ առնապատ Տիգրան էֆ. Տէր-Ներսէսեանի բնակարանը, ուր ճոխ սեղան մը սարքուած էր։ Կէս օրէն եռաքը Ս. Պատրիարքը այցելեց Կարապետեան աղջկանց վարժարանին յատկացուելիք հայկապ ու բարձրադիր շէնքը։ Ն. Ամենապատուութիւն այս օր կը նախագահէ Պէրպէրեան վարժարանի ընթացաւարտ կարգի քննութիւնները։

Ս. ՊԱՏՐԻԱՐՔԻ Հայրը շաբաթ օր այցելութիւն տուաւ Սպարապետ Բարձր. Բիլո փաշայի։

ՊԱՊԱԿԱՆ Նորընծիր նուիրակ Մօնս. Սառաֆի Պոլիս ժամանման առթիւ Ս. Պատրիարք Հօր կողմէ Պատր. փոխանորդ Տ. Գրիգորիկ Սրբազան ընկերակցութեամբ Տ. Դանէլ Ծ. վրդ.ի երեկ բարի գալուստեան այցելութիւն տուաւ պապական նուիրակին։

ԿԻՐՕՆ. ԺՈՂՈՎԸ իր վերջին նիստին մէջ նկատողութեան առաւ Ֆէրիգիւղի նախկին քահանաներէն Տ. Դաւոնդ Սալքաճեանի թափառական վիճակը և որոշեց զայն իր ծննդավայրը Պիղա զրկել։

ԿԵՂՐ. ՎԱՐԺԱՐԱՆԻ այս տարուան ընթացաւարտները համախմբեցնելու մը պատրաստած են վարժարանին Խնամակալութեան մասնաւորները համար։ Այս խնդրագրով ընթացաւարտները կը խնդրեն որ վիճակներուն մէջէն գովեստի և մեծ գովեստի դրութիւնը վերցուի, այսպէսով վերջ տալու համար անհաւասարութեան եւ զրկումներու։

ԿԵՂՐՈՆԱԿԱՆ ՎԱՐԺԱՐԱՆԻ ԴԷՊ ՆՈՒԻՐԱԿՆԵՐԸ.—Շաբաթ օր կեդրոնական մէջ տեղի ունեցան ընթացաւարտ կարգին «Իմաստասիրութեան» քննութիւնները, որուն դասախօսն է Բրօֆ. Աբրահամ էֆ. Տէր-Յակոբեան։ Ընթացաւարտները խօսեցան հետեւեալ նիւթերու վրայ։ Գ. Գ. Հայկակ Մաթէոսեան (ինչ է Բնաղանցութիւնը)։ Վահրամ Յակոբեան (Սկեպտիզիզմեան փաստերը)։ Ներսէս Փափազեան (Սկեպտիզիզմեան դերը և դրական յարաբերութիւն)։ Հայկ Սէմէրճեան (Ենթակայական յարաբերականութիւնը)։ Միւռոն Ալիճանեան (բանաւոր ծանօթութիւն. առարկայական և ենթակայական գաղափարապաշտութիւն)։ Յովհաննէս Տէօքմէճեան (Գաղափարապաշտութեան փաստերը)։ Պօղոս Քանթարեան (Գաղափարապաշտութեան գլխաւոր ձեւերը)։ Արշաւիր Պալճեան (Նիւթին բնութիւնը և արտաքին աշխարհ)։ Սրբուհի Զէքի (Կանքը)։ Արշաւիր Կամարական (Հոգեբանական Ներուութեան քննադատութիւնը) Պօղոս Դէրգրեան (Նիւթապաշտութիւն)։ Արմենակ Գրիգորեան (Հոգեպաշտութիւն, Եւլէր, Տէքարթ, Մալեբրանշ և Լայպնից)։ Եղիշէ Քալճունի (Երեւութապաշտութիւն)։

ԴԱՍԱԳԱՏ. ԽՈՐՀՈՒՐԴԸ իր ուրբաթ օրուան նիստին մէջ, որ տեղի ունեցաւ Նախագահութեամբ Տ. Դանէլ Ծ. վրդ.ի, զբաղեցաւ բողոքներու ողջոյնի մը ամուսնական խնդրոյն։ Ցիշեալը յայտնելով իր կնոջ խելագար ըլլալը, ամուսնալուծում կը պահանջէր։ Խորհուրդը որոշեց քննել նախ և յետոյ ճօրինել կրեւորը։ Խորհուրդը նկատողութեան առաւ նաեւ Պրուսայի ազգային մը ամուսնական խնդրոյն։ Ցիշեալը յայտնելով իր կնոջ խելագար ըլլալը, ամուսնալուծում կը պահանջէր։ Խորհուրդը որոշեց հաղորդել իր ամուսնին հետ, պայմանաւ որ կիրը այլ եւս իր հետ մէկտեղ չբերէ իր նախորդ երկրնէն ունեցած չափաս զաւակը։

ՏՆՏԵՍ. ԽՈՐՀՈՒՐԴԸ իր հինգշաբթի օրուան նիստը գումարեց Ազգ. Պատրիարքարանի մէջ և մասնաւորապէս զբաղեցաւ ազգ. հաստատութեանց կողմէ ներկայացուած հաշիւներու քննութեամբը. վաւերացուց Դաշտգիւղի և Թոքատի եկեղեցիներուն մասնակցութեան հաշիւները։ Իսկ մնացեալ հաշիւներու քննութեան շարունակութիւնը, ինչպէս նաև կնդր. Սնուցիկ հաշիւներուն ուսումնասիրութիւնը վերապահեց յաջորդ նիստին, որ տեղի պիտի ունենայ դարձեալ Պատրիարքարանի մէջ։

ՕՐԹԱԳԻՒՂԻ Դպրաց Դասին հաստատութեան առթիւ եկեղեցիին քարոզիչ Տ. Վահրամ արքեպիսկոպոս Մանկունի երէկ առաւ պատարագ մատոյց Դպրաց Դասու անդամներուն ննջեցելոց հոգւոյն համար։ Պատարագիչ Սրբազանին կը սպասաւորէր Բերայի քահանաներէն Տ. Մաղաքիա Փարթամեան, որ բնիկ Օրթագիւղցի է։ Տ. Վահրամ արքեպիսկ. քարոզ մը խօսեցաւ սա բնաբանով. «Եւ կայք ցնծացուք և ուրախ լիցուք ի սմա։» Կաթողիկէի ոտնին առթիւ քարոզիչ Սրբազանը պարզեց Ս. Դրիգոր Լուսաւորչի կեանքը և քրիստոնէութեան ծաւալումը Հայոց մէջ, բացատրելով թէ ի՞նչպէս Դ. դարուն կազմակերպուած էր Հայ Եկեղեցին։ Յետոյ Էջմիածնայ նուիրականութիւնը և կարեւորութիւնը չնչտելով իբր հայապետական աթոռ, մաղթեց որ ամէն հայ քրիստոնեայ գուրգուրալից վերաբերում մը ունենայ Մայր Աթոռի նկատմամբ։ Բարոյին վերջը Տ. Մանկունի Սրբազան Թաղային գործերու վրայ խօսելով զրուցեց Դպրաց Դասու կազմութիւնը, և խրախուսեց որ միշտ եռանդով ու համերաշխութեամբ աշխատին եկեղեցիին պաշտաւութեան համար։ Յետոյ կէս մը ուղղեց Թաղցի ազգայիններուն, որպէս զի իրենց նպաստները առատաձեռնեն եկեղեցիին ու վարժարանին։ Պատարագէն յետոյ հոգեհանգստեան պաշտօն կատարուեցաւ Դպրաց Դասու ննջեցեալներու հոգւոյն համար։ Եկեղեցական երգեցողութիւնները ներդաշնակօրէն կը կատարուէին Եկմալեան միաձայնով։ Եկեղեցին լեցուած էր հաւատացեալներու բազմութեամբ։ Ժամերգութեանց աւարտումէն յետոյ Դպրաց Դասու կողմէ սարքուած սեղանի մը ներկայ գտնուեցան քարոզիչը, եկեղեցական ու աշխարհական հրաւիրեալներ և Դպրաց Դասը ամբողջութեամբ։ Սեղանին վրայ թաղային գործերու մասին կարծիքներու փոխանակութիւններ եղան և երգչախմբի գործունէութեան անխնայելի խնդիրը նոյնն ծեռուեցաւ։ Տ. Մանկունի Սրբազան, ուսլորդ է ընել, միշտ ուանդամոլ ու չափազանց պահպանողական, եկեղեցական նորութեանց դէմ խօսեցաւ։ Ճաշը վերջացաւ զուարթ տրամադրութեամբ և ամէն ոք գոհ տպաւորութեամբ մեկնեցաւ։ Այս առթիւ կ'արժէ յիշել Օրթագիւղի Նորակազմ Դպրաց Դասու մրցանք գործունէութիւնը, որ կրցաւ քիչ ատենի մէջ կանոնաւորել եկեղեցիին երգեցողութիւնները։ Իրաւ է որ դեռ կատարելագործեալ վիճակ մը չունին երգեցողութիւնները, բայց Դպրաց Դասը ամէն նիգ ու ջանք կը թափէ այդ մասին, անձնուէր աշխատութեամբ։ Կը խորհուի երաժշտութեան համար ուսուցիչ մը հրաւիրել, խումբը լաւ մարզելու համար յանձնակի փոփոխով։ Ի մտոյ երգէն մը ալ բարեխրատ պիտի գնուի պատուական դպրատետ Ս.-ին էֆ. Սմանեանի կողմէ, որ զուարի եռանդ մը կը ցուցնէ՝ բարոյապէս ու նիւթապէս սատարելով Դպրաց Դասուն։ Բարեխառաբար այս համերաշխ ոգին եկեղեցիին ու դպրոցին յուրջ՝ տակաւ կ'արմատանայ թաղին մէջ, բայց մէկ քանի մեծամիտ թաղցիներէ, որոնք անպատճառ կ'ուզեն ամէն թաղային գործերու խառնուիլ, չեն գիտեր ի՞նչ ինքնակոչ պաշտօնով, և նոյն իսկ հանոյք կը զգան իրար ձգելէ ատաւան։

ՉՈՒԼՀԱՆԱՆ ՍՈՒԱՉԱՑՆ.— Երէկ երկրորդ անգամ ըլլալով Գումգաբուի Դուրսի Ս. Յարութիւն եկեղեցիին մէջ երգուեցաւ Զուլհաեան եռաձայնը Դպրաց Դասին տարեդարձին առթիւ։ տաճարը լեցուած էր երկրեռ հաւատացեալներու բազմութիւնով մը։ Զուլհաեան խումբը մեծամասնութեամբ ներկայ էր, բայց զգալի էր առաջին ձայնէն մէկ քանի դպիրներու բացակայութիւնը։ Երգեցողը կը վարէր Յարութեան էֆ., որ սպասուած օգտակարութիւնը չկրցաւ ունենալ, որովհետեւ լռաթիւ յամրցումներ կը մասնակցէին նօթերու մէջ, մանաւանդ սարկաւագներու և սոլոյի ընկերակցութեան ժամանակ։ Այսու հանդերձ երգեցողութիւնները ընդհանուր առմամբ ներդաշնակ անցան։ Արարողութիւններէն վերջ Դպրաց Դասու սենեակին մէջ պատուոյ սեղան եղաւ, և այս առթիւ, Զուլհաեան էֆ. կրկին և կրկին շնորհաւորութիւններ ընդունեց ներկաներէն։

ՅՈՒՇԱՐԿԱՒՈՐՈՒԹԻՒՆ

Պ. ՎԱՀԷ ՍԵՄԵՐՃԵԱՆԻ

Իր կեանքի գարուն մէջ, դեռ հազիւ 14 տարեկան, հէք Վահէի, վաճառական Լեւոն էֆ. Վ. Սեմերճեանի միակ թարմատի զաւակին՝ յանկարծութեան տխուր հանդէսը տեղի ունեցաւ երէկ վշտակցական ու ցաւակցական անկեղծ արտայայտութիւններու մէջ։ Դեռ մէկ քանի օր առաջ կայտառ ու զուարթ պատանին՝ Վահէ յանկարծ անկողին կ'ինայ և հակառակ իր հօրը ու պարագաներուն այնքան գուրգուրօտ խնամքներուն և բժշկական ամէն դարմաններու, անկարելի կ'ըլլայ զայն ազատել մահուանէ։

Մարքաղաքին բոլոր տարարձաններէն՝ վաճառական, սեղանաւոր, փոստատան և անուն ու դիրք ունեցող անձնաւորութիւններու մեծ բազմութիւն մը եւրէկ լեցուած էր Սկիւտարի Ս. Կարապետ եկեղեցին։ Տաճարը լուսաւորզարդուած էր այս առթիւ և հէք Վահէի մարմինը ճերմակներու մէջ կը հանգչէր շքեղ բարձ մահաբեմի մը վրայ՝ ծածկուած ծաղկեպսակներով և շրջապատուած կերոններով։ Ծաղկեպսակներ զրկած էին հանգուցեալ պատանին վշտահար հայրը՝ Լեւոն էֆ. Վ. Սեմերճեան, Տէր և Տիկին Երուանդ Տուտեան, Օր. Իսկուհի Պէշգճեան, Տէր և Տիկին Աբշալոմ Շիշմանեան, Գրիգոր էֆ. Մ. Յակոբեան, Տէր և Տիկին Թէրզեան, Տեար Գառնիկ Ազարեան, Տէր և Տիկին Քիւչիւքեան, Ա. Չէճեան ընտանիք, Նշան և Լեւոն Ճիրմէճեան եղբարք, Արշակ էֆ. Լաբֆեան, Տէր և Տիկին Ներսէս Օհանեան, Տէր և Տիկին Բարթամ Պէրպէրեան, Տեար Լեւոն Տէմիրեան, բարեբարեալ ասնուիկք Ճեմարան վարժարանի, Ճեմարան վարժարան, մասնաւորապէս Ճեմարան վարժարանի, Թաղ. Խորհուրդ Ս. Կարապետ եկեղեցւոյ, Դպրաց Դաս Ս. Կարապետի, Իմաստէի Երմոնեան վարժարան, Խնամակալութիւն Ս. Խաչ վարժարանի, Թէոլոգոս Գալամարիս, Սկիւտարի Աղքատաբնակ, Պօղոս էֆ. Բիւրքճեան և ուրիշներ։

Երկու Դասերուն մէջ սգակիր կեցած էին Ճեմարան վարժարանին երկուռ սաներէն պատգամաւորութիւն մը՝ Տեսուչ Մարիրոս էֆ. Պապօնեանի հետ։ Իսկ դասին եռին սգակիր կեցած էր հանգուցեալին վշտահար հայրը՝ Լեւոն էֆ. Վ. Սեմերճեան, մօրեղբայրը Երուանդ էֆ. Տուտեան և ընտանեկան պարագաներ։

Արարողութիւններուն կը նախագահէր կրօն. ժողովին առենապետ Տ. Դրիգորիս Արքեպս. Յովհաննէսեան. ներկայ էին նաև Տ. Դէօրթ Արքեպս. Երէցեան և Տ. Մկրտիչ Արքեպս. Վահապետեան, ինչպէս նաև Եղնիկ Գալբաքճեան, Դանիէլ Գալէմքեարեան, Վահան Յակոբեան, Դաւոնդ Դաւրեան, Եղնիկ Պապեան և Ներսէս Պէրպէրեան Վ.ները և բազմաթիւ քահանաներ, Դպրաց Դասը ամբողջութեամբ և վարժարանին երգիչ մանուկները։ Մեռելական յուղիչ երգեցողութիւնները սկսան դաշն հանդիսաւորութեամբ և առաջնորդութեամբ դպրապետ Երմոգ էֆ. Գալուստեանի ու մանակցութեամբ ամբողջ Դպրաց Դասուն։ Յետոյ Տ. Դէորգ Արքեպս. Երէցեան խօսեցաւ յուղիչ դամբանական մը, բնաբան առնելով Աւետարանէն՝ «Թէպէտ ասք մանկաւոյդ գալ առ իս, զի այդպիսեաց է Արքայութիւն Աստուծոյ» հատուածը։ Դամբանախօս Սրբազանը այս գեղեցիկ բնաբանով հէք վաղամեռիկ Վահէի մահուան և Քրիստոսի այս խօսքին միջև իրաւամբ առնչութիւն մը գտաւ և խօսքը ուղղելով վշտահար հօրը՝ Լեւոն էֆ. ի, մխիթարական խօսքեր ուղղեց անոր. պէտք չէ որ ընկճիս և յուսահատիս, ըստ Ն. Սրբազնութիւն, քանի որ երկնաւոր Տէրը այնպէս ուզած է և մեզի ուրիշ բան չը մնար ընել բնականաբար, բայց եթէ խոնարհիլ Անոր կամքին առջև։ Դամբանախօս Սրբազանը վերջացնելով իր խօսքը, այս դատն ու ցաւարիթ կորուստին առթիւ մխիթարութիւն հայցեց հօրը և երկնային հանդիսա, վաղամեռիկ պատանին՝ Վահէի հոգւոյն։

Դամբանականէն յետոյ կազմուեցաւ թափօրը. Ճեմարանի ուսանողները առջեւէն կը տանէին ծաղկեպսակները որոնց ետեւէն կերթար եկեղեցականներու մեծ թափօրը և էն վերջը կը տարուէր հանգուցեալին համակ ճերմակ դագաղը, որուն կրողներուը կը կրէին՝ Ճեմարան վարժարանի երախտագար սանուհիները, արցունքոտ աչքերով, քանի որ Լեւոն էֆ. Վ. Սեմերճեան, իր նիւթական ու բարոյական աջակցութիւնը այնքան առիներէ ի վեր անպակաս ըլլած է և մանաւանդ ամէն Զատկի ու Մնունդի առթիւ կը հագուեցնէ Ճեմարանի քառասունէ աւելի աղքատիկ երկուռ սաները։ Եկեղեցւոյ բակին մէջ՝ Տեսուչ Պապօնեան էֆ.ի աղջիկը Օր. Մարիա Պապօնեան, որուռաուչ ասղերով և անկեղծ խօսքերով լեցուն յուզիչ դամբանական մը կարդաց՝ իր միւս ընկերուհիներուն կողմէ որուն պատճէնը պիտի հրատարակենք վաղուան թիւով։ Թափօրը լեցուն հանդիսաւորութեամբ և հաւէն ունենալով յուզարկաւորներու այդ մեծ բազմութիւնը գնաց մինչեւ տեղւոյն ազգ. գերեզմանատունը։ Թափօրը երբ կ'անցնէր Ճեմարան վարժարանին առջեւէն՝ տեղւոյն բոլոր երկուռ սաներները իրենց ուսուցիչներուն հետ իրարանց կեցած էին ճամբուն վրայ։ Գերեզմանատան մէջ վերջին արարողութիւնները կատարեց Տ. Դրիգորիս Արքեպս., ուրկէ լեցուն վաղամեռիկ պատանիին մարմինը յանձնեցաւ սեւ հողին։ Հոն բոլոր ներկաները իրենց խորին ցաւակցութիւնները յայտնեցին հանգուցեալին հօրը՝ Լեւոն էֆ. Վ. Սեմերճեանի, մօրեղբօրը՝ Երուանդ էֆ. Տուտեանի և պարագաներուն։

Ներկաներուն մէջ կը նշմարուէին.— Տեարք՝ Մկրտիչ Մուրատեան, Բարեղ Մանուկեան, Արմենակ Մանուկեան, Յուսուս Շամանճեան, Միհրան Մուրատեան, Բարեղ Թէլեան, Հայկ Ալէքճեան, Կոստան Գալչեան, Զարմայր Ճիմարատեան, Մաքսուտ Նազլեան, Արշակ Լաւրֆեան, Երուանդ Լաբիֆեան, Յովսէփ Զուլքճեան, Բարեղ Աւետիսեան, Տիգրան և Սիմոն Գրամմաճեան, Թումիկ Սարգիսեան, Էմմոն Սէֆերեան, Օնիկ և Տիրան Գարագաշեան, Արշակ և Մարթիկ Բարեղեան, Նիքօղոս Սեղբոսեան, Նշան Լիմն, Ներսէս Էմին, Կարապետ Տամատեան, Արամ Թաղուրեան, Մինաս Սէմերճեան, Հրանտ Քիւչիկեան, Աշոտ Սէմերճեան, Լեւոն Բանիկեան, Մկրտիչ Ամէմեան, Միհրան Կիր լեանօր, Նշան Լօքմակէօղեան, Գասպիկ Ճէվահիրճեան, Մխիթարեան Յովհաննէսեան, Արմենակ Փափազեան, Հրաչեայ Տէր-Ներսէսեան, Մարտիկ Շաքարեան, Ռուբէն Սէմերճեան, Աւետիսեան եղբարք, Ճիվան Թէքէեան, Լեւոն Գարեան, Յարութիւն Դիմաքեան, Յովսէփ Արքինեան, Միհրան Մկրտեան, Ղազարոս Զալդեան, Խաչիկ Քէչեան, Տիգրան Գրլեճեան, Տանիկ Յովհաննեան, Նպիտան Դաւոֆեան, Գրիգոր Մելիքսեան, Ալիքսան Բ. Ալիքսանեան, Կարապետ Բէլիզեան, Մարգոս Մարթիկեան, Գարեգին Համբարձումեան, Նշան Վալիտեան, Յովսէփ Զուլքճեան, Ասթանիկ Իւթիճեան, Դաբրիել Մազլումեան, Գրիգոր Շահպազ, Յակոբ Մարգարեան, Միքայել և Արամ Արիսողոմոֆ, Խաչիկ Էլիկիզէլեան, Տիգրան Թէրզիպաշեան, Հրանտ Ապրօ, Դանիէլ Մաղաքեան, Նշան Լօքմակէօղեան, Յակոբ Ճէվահիրճեան, Յարութիւն Դարագաշեան, Զօրան Թորգոմեան, Մկրտիչ Փէշտիմալճեան, Հրանտ Տայեան, Դաբրիել Քիւրեան, Արիս Պասմաճեան, Բարթամ Պէրպէրեան, Յովսէփ Քիւչիւկեան, Նշան Ալեքսանաք, Ս. Աշճեան, Տ. Օհանեան, Միհրան Խաչատուրեան, Արշակ Շիշմանեան, Թադէոս Թէրզեան, Եղիա Խաչատրեան, Սեփան Թաւմասեան, Մխաք Խիտաւէրեան, Ղազարոս Զատեան, Խաչիկ Կիւլէսէր, Միհրան Օհանեան, Յար. Գարեգինեան, Արշակ Իւթիճեան, Զօրան Հաննազար, Սահակ Դանեան, Արշակ Խնդրիան, Թորգոմ Թորգոմեան, Յարութիւն Ճ-ֆճֆեան, Յովակիմ Ալէքճեան, Ս. Թանուզլեան, Օնիկ Գասպարեան, Համբարձում Աբիսողոմեան, Բիւզանդ Իւթիճեան, Արշակ Իւթիճեան, Գրիգոր Վանլեան, Օնիկ Ունճեան, Բէքճեան, Բիւզանդ Շիշմանեան, Սերովբէ Գոնճլեան, Տիգրան Եղեկիէլեան, Պետրոս Տէր-Զօրեան, Սիրուն Զուլալեան, Լեւոն Եսայեան, Խաչիկ Ուղուրիկեան, Նիկողոս Գաթմաղեան, Սարգիս Ֆնտզլեան, Դաբրիել Սագայան, Դէորգ Կարապետեան, Մեսրոպ Ֆէէրճեան, Արշակ Ալիքանեան, Գրիգոր Ճիւպէրեան, Մկրտիչ Փէշտիմալճեան, Մանուկ Շէօնլեան, Լեւոն Ճիղմեճեան, Միհրան Թապիկեան, Մարթիրոս Կարմիրեան, Եպիփան Գավաֆեան, Ռուբէն Զինճիրճեան, Մարթիկ Պէլլերեան, Միհրան Տէօքմեճեան, Օնիկ Թէրզեան, Յարութիւն Դրիգորեան, Լեւոն Շնորհքեան և ուրիշ ծանօթ անձնաւորութիւններ, որոնց անունները միաւորի թուել անկարելի է։

Խրագրութիւնս այս աւուր առթիւ իր խորին և անկեղծ ցաւակցութիւնները կը յայտնէ հէք պատանիին՝ վաղամեռիկ Վահէի վշտահար հօրը Լեւոն էֆ. Վ. Սեմերճեանի, մօրեղբօրը՝ Երուանդ էֆ. Տուտեանի և բոլոր ընտանեկան պարագաներուն։

Լեւոն էֆ. Սեմերճեան, Տէր և Տիկին Երուանդ Տուտեան և զաւակունք, Օր. Իսկուհի և Դաբրիել էֆ. Պէշգճեան, Տէր և Տիկին Օնիկ Թէրզեան և զաւակունք, Տէր և Տիկին Թադէոս էֆ. Թէրզեան և զաւակունք, Գանիկ էֆ. Ա. զարեան, Տէր և Տիկին Երուանդ Շիշմանեան և զաւակունք, Այրի Տիկին Մարիա Ալէքճեան և զաւակունք, ինչպէս նաև Սեմերճեան, Շիշմանեան, Գարագաշեան, Դրիգորեան, Տէմիրեան, Քիւչիւքեան և Տայեան ընտանիքները իրենց խորին ցաւակցութիւնները կը յայտնեն ամէն անոնց որ հաճեցան ներկայ գտնուիլ հանգուցեալ

Պ. ՎԱՀԷ ՍԵՄԵՐՃԵԱՆԻ

յուղարկաւորութեան և այդ աւուր առթիւ իրենց ցաւակցութիւնները յայտնեցին։

ՆՈՐ ԹԵՐԹՕՆ

Ամսոյս վերջը կ'աւարտի Զօրրորդ էջի մեր թերթօնը, ԴՐԱՍ ԵՒ ՍԷՐ, որ իր մանուածապատ դէպքերով ու որոնուչ դրուագներով այնքան հետաքրքրութիւն արթնցուց մեր բազմաթիւ ընթերցողներու չրջանակին մէջ։ Նոյնքան հաճոյքով կը կարդացուի մեր առաջին էջի վէպը, ուր կնոջ հոգեբանութիւնը այնքան նրբօրէն վերլուծուած է վարպետ գրչով մը և ուր դէպքերը խորդուբոր կերպով ընդելուզուած են իրարու։

Իսկ այն նոր վէպը, որուն հրատարակութեանը պիտի սկսինք յառաջիկայ ամսուն սկիզբը, հետաքրքրաշարժ թերթօնի մը ամէն առանձնութիւններով օժտուած է։ Ընթերցողը չպիտի հարկադրուի երկարաձիգ ու տաղտկալի նկարագրութիւններ կարդալու, մանաւանդ այս տաք օդերուն, ուր չահագրգռականն ու հաճելին կը փնտռուին ամէն բան առաջ։ Մեր նոր թերթօնը ճարտարօրէն հիւսուած դէպքերու շղթայաւորում մըն է պարզապէս, որ հեւ ի հեւ հետաքրքրութեան մը մէջ պիտի պահէ ընթերցողը։ Մեր ընտրած վէպը գրոնն է ծանօթ հեղինակի մը, որուն վէպերը ահագին ընդունելութիւն մը գտած են օտար ընթերցողներու մէջ։ Իր չափազանց հետաքրքրաշարժ և յուզիչ դրուագներով, սովորական վէպերը կը գերազանցէ և խոր տպաւորութիւն մը կը ձգէ ամէն դասակարգի ընթերցողներու վրայ, որոնց մօտ օրէն առիթը պիտի ունենան զայն վայելելու։

ՊԷՐՊԷՐԵԱՆ ՎԱՐԺԱՐԱՆ

Ամավերջի հարցաքննութիւնք 1907-1908 դպրոցական տարեշրջանի, 10-21 յունիս։

Երեքշաբթի 17 յունիս	կէսօրէ առաջ
Երէքշաբ	Տոմսարկալութիւն
Կիրակէ	Գրաշէջիւ
Կիրակէրեգնիք	Բնական Գոտմութիւն
Երեքշաբ	Երկրաչափ. գիտելիք
	կէսօրէ վերջ
Աւագ և Երեց.	Տրամաբանութիւն
Երէքշաբ	Գրագիտութիւն
Կիրակերեգնիք	Թուաբանութիւն

Յարգանօք կը հրաւիրուին եկեղեցական Ս. Հաղբ. Պատ. ծնողք և Վարժարանիս բարեկամք։

Ցերեկ

ՊԵՏՐՈՍ ԿԱՐԱՊԵՏԵԱՆ

Ծանօթ.— Քննութիւնք կը սկսին առաւօտուն ժամ 1ին (Ք. Թ.) և կը տեւեն մինչեւ 4½, կէս ժամ դադարով. կէս օրէ յետոյ կը սկսին ժամ 6ին և կը տեւեն մինչեւ 9½, կէս ժամ դադարով։ Նկարչական, գծագրական և գեղագրական արտադրութիւնք ցուցադրուած են։

Հանրագիտակ զուարճաբերներու շաբաթաթերթին այս շաբթուան թիւը հրապարակ ելած է հետեւեալ բովանդակութիւնով.— Մենկափուրէն փեսացու (Յ. Ալիքիար)։ Կալաշոյպատում (Ե. Թօլեան)։ Մատամ տէքօլթէ (Լիլա)։ Ինչ ասէկ կ'ըլլար եթէ վերնայն (Անոն Սագտեան)։ Զեմ հասկնար... (քնարք) (Ռատինեէ)։ Ժամանցի խօսքեր (Իսմանոս)։ Ալինիչեանի զրպանչը (Կ. Հէքիմեան)։ «Հանրագիտակի այս թիւը կը պարունակէ հանգուցեալ Վահ. Նշան էֆ. Գազանճեանի լուսանկարը։

ՎԵՐՋԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

(Վիեննայի թերթերէն, յունիս 27)

ՎԻԼՀԵԼՄ ԿԱՅՍԵՐ ՀԱՄՊՈՒՐԿԻ ՄԷՋ ԽՕՍԱՏ ՃԱՌԸ

ԼՈՆՏՈՆ, 26 յունիս.— Վիլհելմ կայսեր Համպուրկի մէջ խօսած վերջին ճառին վրայ միայն Ուէսդմինսդր Կազէդ լրագիրը խմբագրական յօդուած մը կը հրատարակէ։ Միւս բոլոր լրագիրներն ալ Գերմանիի իրենց թղթակիցներուն խրթնդանութիւնները կը հրատարակեն, որոնք «պատուաբեր խաղաղութիւն» բառին մեծ կարեւորութիւն կ'ընծայեն, գերման մամուլին յենլով։ Ուէսդմինսդր Կազէդ կը գրէ թէ կայսեր խօսքերը ուելի անտեսական վիճակի զարգացման կը վերաբերին։ Բայց մամուլին այս լաւութեան հակառակ, չորեքշաբթի օր Անգլիոյ թագաւորին կողմէ Պ. Տէլքասէի շնորհուած ունկնդրութիւնը մեծ տպաւորութիւն ըրաւ քաղաքական չրջանակներու մէջ։

ԿԱՑՈՒԹԻՒՆԸ ՀՆԴԿՍԶԻՆԻ ՄԷՋ

ՌԱՍԻԱ, 26 յունիս.— Զինուորական նահանգապետին վրայ տեղի ունեցած ընդհարումներու պատճառաւ ժողովուրդը շատ յուզուած է Ֆրանսայի մէջ։ Վերջին տեղեկութեանց նայելով կ'երեւի թէ զինեալ հրաժարումներուն նպատակն է Ֆրանսական գաղթավայրերը արշաւանքը օրէ օր կ'աւելնայ և հոն գտնուող ֆրանսական զինուորները չեն կրնար պահք եղածին պէս զէնքնկեց ընել զանոնք և վերահաստատել հանդարտութիւնը։ Միւս կողմէ, բնականաբար, հարցին արտաքսութիւնը դառնացած է Բեքինի կառավարութեան դէմ, որուն զօրքերը դիմամբ դէպի սահմանագլուխ կը հալածեն չարագործները, որոնք քանիցս ընդհարեցան ֆրանսական զինուորներու հետ։ Այս մասին Զինու կառավարութեան հետ տեղի ունեցած բանակցութիւնները մեծ դժուարութեանց կը հանդիպին։

ԱՆԳԼԻԱ

ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ ՆԱՒԱՏՈՐՄԻՆ ՌԱԶՄԱՓՈՐՁԵՐԸ ԴԱՆԻԱԿԱՆ ՋՈՒՐԵՐՈՒ ՄԷՋ

ՊՈՐԼԻՆ, 26 յունիս.— Անգլիական նաւատորմին դանիական ջուրերուն մէջ երբ ռազմափորձերը մեծ յուզում կը պատճառեն ազանիական երկիրներու մէջ։ Ֆոսիշ Զայդուենկի Բրլինեան թղթակիցը կը հեռագրէ այս մասին. «Գերման սահմանագլուխին մօտ Լզպիէրկ Նաւահանգիստին մէջ յուլիս 1ին կը սկսին ռազմափորձերը, որոնց պիտի մասնակցին, մայր երկրին պաշտպանութեան յատուկ զրահաւորներով զօրացուցուած Մանչի նաւաբաժնէն զատ, Միջերկրականի նաւաբաժինը և Հիւսիսային ծովու ընդհանուր նաւերուն տորմիղը, ընդամենը 300 նաւ, որոնք կը բաղկանան 28 առաջին կարգի զրահաւորներէ, 19 զրահապատ յածանաւէ, 5 թնդանօթակիր յածանաւէ և իբր 190 թորփիլանաւերէ, թորփիլանաւլուծներէ և ընդծովեանքէ։ Մինչեւ ցարդ այս առթիւն զօրաւոր ծովային այժ մը հաւաքուած չէր Հիւսիսային ծովուն մէջ։ Ռազմափորձերը երկու մասի բաժնուած են, որոնց մին յուլիս 1էն մինչեւ 12, և միւսը յուլիս 12էն մինչեւ 22 պիտի տեւեն։ Ուրիշ մանրամասնութիւններ գաղտնի պահուած են, բայց կը հաւատան որ թէ՛ ռազմագիտական փորձեր և թէ թորփիլի և ականի փորձեր տեղի պիտի ունենան։ Լանանի առնուած տեղեկութեանց նայելով, լրագրական թղթակցի թոյլ չպիտի տրուի ներկայ գտնուիլ ռազմափորձերուն, նոյն իսկ անգլիական մամուլի ներկայացուցիչներուն։ Սքանչիելուցիներ և Դանիացիներ մեծ կարեւորութիւն կուտան այս ռազմափորձերուն, վասն զի այնչափ զօրաւոր նաւատորմ մը տեսնուած չէր հոս և այս փորձերը տարնչութիւն ունին Նորվեկիա և Տանցմարքա տեղի ունենալիք այցելութեանց հետ, վասն զի Գերմանիոյ ամսամաղելուխին չատ մօտ տեղի կ'ունենան, և վերջապէս՝ վասն զի հակառակ բոլոր հերքումներու, ցայսօր խօսք կայ թէ գաղտնի և յայտնի կերպով փորձեր պիտի կատարուին Եռղլանտ ցամաքին վրայ զօրք հանելու։

ԲՐԻՍԹՈՒԱՆԻՈՍ, 26 յունիս.— Ծովակալ Լորտ Պէրէսֆորտ հրամանատարութեան տակ 53 նաւերէ բաղկացեալ անգլիական նաւաբաժինը վեց օր հոս մնալէ ետքը մեկնեցաւ այսօր։ Այդ վեց օրերուն մէջ պաշտօնական այցելութիւններ տեղի ունեցան անգլիացի հիւրերուն ու արքունեաց մէջ։ Այդ նաւերուն մէջ գտնուող 18,500 անգլիացի նաւաստիներ կատարեալ կարգապահութեամբ վարուեցան այդ վեց օրերուն։

ՀԱՐԱՒԱՅԻՆ ԱՖՐԻԿԷԻ ՄԷՋ ԴԱՄԱՆԴԻ ՆՈՐ ՀԱՆՔՄԸ

ՎԻՆԴՀՈՒՐԿ, 26 յունիս.— Լիւաէրիից Մտցին մէջ 15 քիլոմէթր ընդարձակութեամբ ոգամանդի նոր հանք մը զըտնուեցաւ, որուն կէսը Անգլիոյ և միւս կէսն ալ Գերմանիոյ գաղթային հողերուն վրայ կը գտնուին։

ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ

ՌԱՍԻԱ, 28 յունիս.— Հրապարակը քիչ մը ուելի հաստատուն է ֆրանսական Ռանդին բարձրացումով, որ 94.50 փակուեցաւ։ Օտար արժէթուղթերու գիները լուսաղոյն են, մանաւանդ ոսպտիկան արտաքինը։ Օսմ. Մխաթելին գիներն ալ բաւական հաստատուն են։ Ռիօ Թինթօ նորէն ասը ֆր. կորնցուց։ Պալիա Գրաբայքն անփոխան՝ 465։ Հանքային արժէթուղթերու գիները ակար էին՝ Տէ Պիրսի բաժնեթուղթերուն զգալի անկումին հետեւանքով։ Լանանի Սակարանին մէջ հրապարակը հանդարտ է անգլիական քանսիլէներուն և միջազգային արժէթուղթերուն նկատմամբ։ Ամերիկեան արժէթուղթերը կը պահեն իրենց առաջուան գիները։ Արժէթուղթերու հաշուեարդարումը դիւրաւ կատարուեցաւ։ Տէ Պիրսի հանքային արժէթուղթերու գիները չատ ակար են։

ՆԻՒ-ՅՈՐՔ.— Նիւ-Յորքի Սակարանը յուլիս 3ի ուրբաթ օրը գոց պիտի մնայ, հետեւեալ օրը Մ. Նահանգաց ազգային ծնունդ ըլլալուն համար։

ՀՈՌՈՄ.— Իտալիոյ Երեսփ. ժողովը գրեթէ միաձայնութեամբ ընդունեց նախարարութեան պահանջած զինուորական վարկերը։

ՊՈՐԼԻՆ.— Ֆրիտրիխշդատի մէջ հ

ՎԻՃԱԿԱՀԱՆՈՒԹԻՒՆ ԵՐԿՐԱԳՈՐԾԱԿԱՆ ՊԱՆՔԱՅԻՆ

ՆՈՐ ՑԱՑՏԱԳԻՐ

Կայս. կառավարութեան բարձր հրամանին տակ ապաստանող դաղթականներու զեռեղման ծախքին համար Երկրագործական Պանքային կողմէ կազմակերպուած վիճակահանութիւնը այսուհետեւ ամէն ամսոյ սկիզբը պիտի կատարուի։ Պարգեւ չշահող տոմակները ամբողջ տարի մը պիտի կընան մասնակցիլ վիճակահանութեանց։ Այնքան տոմակներու արժէքին հարիւրին եօթանասունը՝ պարգեւներու և ժամանակներու պիտի յատկացուի։ Ուստի այն վիճակահանութիւնը հանրօգուտ կերպով բարեփոխուած է։ Նոր կազմակերպութեամբ՝ տոմակներուն թիւը պիտի ըլլայ 250,000, և ասոնցմէ 62,500 թիւ պարգեւ ու ժամերի պիտի չտին։ Ինչպէս կ'երեւի տարեւ հրատարակուած յայտագրէն, մեծ պարգեւը 12,000 ոսկի է, և անկէ զատ՝ երկու, երեք, չորս, հինգ և վեց հազար ոսկիի նպաստաւոր պարգեւներ ալ կան։ Տոմակները զանազան տարբերաժանումներ ունին. ամբողջ, կէս, մէկ քառորդ և մէկ ութերորդ։ Ամբողջ տոմակին գին նշանակուած է երկու օսմ. ոսկի, կէսին՝ մէկ օսմ. ոսկի, քառորդին՝ կէս օսմ. ոսկի և մէկ ութերորդին՝ մէկ քառորդ օսմ. ոսկի։ Տոմակ գնողներուն դիւրութիւն մը ըլլալու համար՝ կէս, քառորդ և մէկ ութերորդ տոմակներուն մէկ մասը չորս թիրամի յատուկ երեքական կարի բաժնուած է։ Ցիշեալ կարտակաւոր տոմակները՝ մէջերնին 19 դրուշի հաշուով՝ կէս տոմակներուն գինը 36 դրուշ է, մէկ քառորդինը՝ 18 դրուշ, իսկ մէկ ութերորդինը՝ 9 դրուշ։ Երկրագործական Պանքայի կեդրոնատեղիին և Կոմսերջին գլուխը գտնուող մասնաճիւղին տեղացիներ տոմակ գնողներուն հեռեւեալ զեղչերը պիտի ըլլան. մէկ անգամէն 10 ոսկիի տոմակ գնողներուն՝ %ին 7. մէկ տարուան ժամանակամիջոցին՝ 1001 ոսկիի տոմակ գնողներուն %ին 8, 2001 ոսկիի տոմակ գնողներուն՝ %ին 9, 3001 ոսկիի տոմակ գնողներուն՝ %ին 10ը, և 10,001 ոսկիի տոմակ գնողներուն՝ %ին 12. առաջին թիրաժը պիտի կատարուի 1324 մարտ 1ին, Հանրօգուտ Շինութեանց Նախարարութեան պաշտօնական մէջ, ի ներկայութեան Պանքայի Վարչական Խորհուրդի անդամներուն, հաշուակալին և եւմական, հաշուակալութեանց Ատեանին և Օսմ. Կայս. Պանքայի կողմէ կարգուած պաշտօնեաներէ կազմուած մասնաւոր մարմնոյ մը։

1324 տարուան յատուկ Երկրագործական Պանքային վիճակահանութեան յայտագիրը

Ա. թիրաժ (Մարտի սկիզբը)		Բ. թիրաժ (Ապրիլի սկիզբը)		Գ. թիրաժ (Մայիսի սկիզբը)	
Հատ	Ոսկին 100էն	Հատ	Ոսկին 100էն	Հատ	Ոսկին 100էն
1	600000	1	300000	1	300000
1	200000	1	100000	1	100000
1	100000	3	40000	3	40000
2	40000	5	20000	5	20000
5	20000	15	10000	15	10000
15	10000	50	4000	50	4000
50	4000	275	400	275	400
275	400	3150	200	3150	200
3150	200	—		—	
—		3500		3500	
3500	2170000		1710000		1710000

Դ. թիրաժ (Յունիսի սկիզբը)		Ե. թիրաժ (Յուլիսի սկիզբը)		Զ. թիրաժ (Օգոստոսի սկիզբը)	
Հատ	Ոսկին 100էն	Հատ	Ոսկին 100էն	Հատ	Ոսկին 100էն
1	300000	1	300000	1	400000
1	100000	1	100000	1	100000
3	40000	3	40000	3	40000
5	20000	5	20000	5	20000
15	10000	15	10000	15	10000
50	4000	50	4000	50	4000
275	400	275	400	275	400
3150	200	3150	200	3150	200
—		—		—	
3500	1710000	3500	1710000	3500	1810000

Է. թիրաժ (Սեպտ.ի սկիզբը)		Ը. թիրաժ (Հոկտեմբ.ի սկիզբը)		Թ. թիրաժ (Նոյեմբերի սկիզբը)	
Հատ	Ոսկին 100էն	Հատ	Ոսկին 100էն	Հատ	Ոսկին 100էն
1	400000	1	400000	1	400000
1	100000	1	100000	1	100000
3	40000	3	40000	3	40000
5	20000	5	20000	5	20000
15	10000	15	10000	15	10000
50	4000	50	4000	50	4000
275	400	275	400	275	400
3150	200	3150	200	3150	200
—		—		—	
3500	1810000	3500	1810000	3500	1810000

Ժ. թիրաժ (Դեկտ.ի սկիզբը)		ԺԱ. թիրաժ (Յունվ.ի սկիզբը)		ԺԲ. թիրաժ (Փետրվ.ի սկիզբը)	
Հատ	Ոսկին 100էն	Հատ	Ոսկին 100էն	Հատ	Ոսկին 100էն
1	500000	1	600000	1	1200000
1	200000	1	200000	1	500000
1	100000	1	100000	1	400000
2	40000	2	40000	1	300000
5	20000	5	20000	1	200000
15	10000	15	10000	10	100000
50	4000	50	4000	20	40000
275	400	275	400	65	20000
3150	200	3150	200	300	10000
—		—		750	4000
3500	2070000	3500	2170000	1250	800
				21600	200
				—	
				24000	17020000

Հասոց	Ոսկին 100էն
Ի բաքանչիւրը երկու օսմ. ոսկիի արժէքով շրջաբերութեան հանուած երկու հարիւր յիսուն հազար տոմակներուն փոխարժէքը	50,000,000
	50,000,000

Ծ ա խ ք	Ոսկին 100էն
Շահող թիւերուն համար տրուելիք հարիւրին 75ը	37,510,000
Գաղթականներու ցանցնամաղովին պահանած հարիւրին 17ը	8,500,000
Գործի և վարչութեան ծախքերուն փոխարժէքը եղող հարիւրին 8ը	3,990,000
	50,000,000

ՕՍՄ. ԿԱՑՍ. ՊԱՆՔԱ

Օսմ. Կայս. Պանքային Գոլոյ մասնաճիւղը այս անգամ իր պղպաստեայ մթերանոցը ընդարձակած և փոքր դրամարկղերուն թիւը աւելցուցած ըլլալով, հասարակութեան արամադրութեան ներքեւ կը դնէ զանազան, արժէքաւոր, գոհարեղէն և կարեւոր թուղթեր պահելու համար։ Այն պղպաստեայ մթերանոցին քով, դիւրութեան և ապահովութեան ամէն միջոցները ներկայացնող յատուկ սրահ մը յատկացուած է, ուր վարձակալները մուտք պիտի կրնան գտնել մասնաւոր դուռնէ մը՝ բացի կիրակներէն, ամէն օր, նոյն իսկ ազգային օրերը՝ հեռաւոր ժամերուն։ Նոյեմբերի սկիզբէն մինչեւ ապրիլի վերջը առաւօտուն ժամը 7½էն (Ը. Ե.) մինչեւ ժամը 12½ (Ը. Թ.)։ Մայիսի սկիզբէն մինչեւ հոկտեմբերի վերջը առաւօտուն ժամը 7էն (Ը. Ե.) մինչեւ ժամը 12 (Ը. Թ.)։ Փոփոխները ամէն օր վերոյիշեալ ժամերուն կրնան այցելել օրոն պղպաստեայ մթերանոցը և տեղեկութիւններ առնալ վարձքերու գիներուն վրայ, որոնք խիստ դիւրամատչելի են։ 20—20

ՕՍՄ. ԿԱՑՍ. ՊԱՆՔԱ

Ազդ.—Օսմ. Կայս. Պանքայի Բամնեաէրբուն Ընդհ. Ժողովը, յունիս 24ին Լոնտոնի մէջ գումարուած, որոշած է %ին 9 շահաբաժին տալ 1907 տարւոյ համար։ Թիւ 50 կտրօնին փոխարէն, յաւելիկայ յուլիս 1էն սկսեալ, այդ վճարումը պիտի կատարուի Օսմ. Կայս. Պանքային կողմէ, Լոնտոն՝ 18 շիլին, Բարիզ՝ 22.50 ֆրանք, Կ. Գոլիս և իր մասնաճիւղերուն մէջ՝ 22.50 ֆրանք, Բարիզի վրայ քաշուած փոխանակագրի օրուան գնով։

Կ. Գոլիս, 26 յունիս 1908 5—1

Ազդ.— Մաքսային 5% օսմ. փոխառութեան պարտատոմսերէրէն ունեցողներուն կը ծանուցուի թէ պայմանաժամը 1902 յուլիսին ուարտող նոյն պարտատոմսերուն թիւ 32 կտրօնները եթէ մինչեւ յաւելիկայ 1908 յունիս 30/13 յուլիս ներկայացուին՝ վճարուելու համար, ընդունած պիտի համարուին։

Ազդ.— 1896ի 5% օսմ. փոխառութեան պարտատոմսերէրէն ունեցողներուն կը ծանուցուի թէ պայմանաժամը 1902 յուլիսին ուարտող նոյն պարտատոմսերուն թիւ 12 կտրօնները եթէ չներկայացուին՝ վճարուելու համար, ընդունած պիտի համարուին։ 10—5

ՏՕՔԹ. Յ. ՈՒՂՈՒՐԼԵԱՆ

ՄԱՍՆԱԳԷՏ ԲԺԻՇԿ

Կանանց եւ տղոց ծննդամիզական եւ տարափին հիւանդութեանց, ի մասնաւորի գաղիական ու ջերմամիզական ախտերու։

Տօքթ. Ուղուրլեան որ երկար տարիներէ ի վեր նշանաւոր հիւանդանոցներու մէջ կ'աշխատէր, այս անգամ իր ընդարձակած հիւղին մէջ ալ ուեւլի հմտութիւն և փորձառութիւն ստացած՝ գիտութեան նորագոյն և դիւրաբոյժ մեթոտներու համաձայն կը դարմանէ իրեն դիմող հիւանդները։ Ընել աւելորդ կը համարինք թէ հիւանդները իրենց առաջին ոյթելութենէն իսկ խիստ գոհ և յուսադրեալ պիտի մեկնին Ուղուրլեան էֆ.ի նրբագնին և հոգածու խնամքներուն շնորհիւ։ Ունի մասնաւոր դարմանատուն մը՝ Սիրքեճի Թրամվայ Ճաստէսիին վրայ «Ֆեպիւս» յուսանկարչատան մէջ։

Հիւանդներ կ'ընդունի ամէն օր ժամը 1-3 (Ը. Թ.) Բերա՝ Թագսիմ Ուղուրլեան դեղարանը, իսկ ժամը 4-11 իր դարմանատունը։ 20—16

Կարոս հիւանդները միշտ ձրի

ՇԻՐԲԷԹԻ ԽԱՐՐԻԼԻ ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ

Ազդ.— Շիրբէթի Խարրիլի Վարչութիւնը նուազուրդի կը դնէ 600 եղուիէ ախտակ (ֆիլիօզ)։ Անանց որ կ'ուզեն մասնակցիլ այն նուազուրդին, պարտին Ընկերութեան Վարչական Խորհուրդին ներկայանալ հիգշարթի և երկուշաբթի օրերը, ժամը 6էն 9, երաշխաւորութեան գումարով։ Տնօրէնութիւն

Կ. Գոլիս, 4 յունիս 1908 10—8

ՊԱՆՔ ՏԸ ՍԱԼՕՆԻՔ
BANQUE DE SALONIQUE

ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ 10,000,000 Ֆր.
ՎՃԱՐ. ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ 8 Մարս 1906ին
8,000,000 Ֆր.
ՊԱՀԵՍՏԻ ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ 8 Մարս 1906ին
3,700,000 Ֆր.
ԿԵՂՐՈՆՆ Է ՍԵԼԱՆԻԿ

ՄԱՍՆԱՃԻՒՂՆԵՐ՝ Ադրիանագիրա, Դարեիրէ, Դավալա, Կ. Գոլիս (Ղալաթիա և Գոլիս), Մանասբիր, Սկիւտարի եւ Իզմիր։

ՊԱՆՔ ՏԸ ՍԱԼՕՆԻՔ խնամով կը կատարէ Կ. Գոլոյ, Եւրոպական, Թուրքիոյ եւ Ասիոյ և Եգիպտոսի հրապարակներուն, ինչպէս նաև միւս օտար քաղաքներուն վրայ քաշուած փոխանակագիրներ։ Զեքերու հաշիներ կը բանայ։ Արժէթուղթերու վրայ փոխառութիւններ կ'ընէ։ Սակարանական հրամաններ կը կատարէ Եւրոպական բոլոր հրապարակներուն վրայ։ Զէքեր ու վարկագիրներ կը հանէ Թուրքիոյ և արտասահմանի բոլոր քաղաքներուն վրայ։ Աւանդներ կ'ընդունի ի տես վճարելի և 3, 6, 9, 12 ամսուան որոշ պայմանաժամերով։ Վերջապէս սեղմաւորական ամէն գործառնութիւններ կը կատարէ լաւագոյն պայմաններով։ Պանքս ունի Սալօնիքի փոքր վճարումներու համար ալ թնայողական Մասուկ մը ունի, շատ նպաստաւոր պայմաններով։ 50—46

ՕՍՄ. ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ
ԸՆԴՀ. ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
ՀԻՄՆԵԱԼ՝ ՎԵՀ. ՍՈՒԼԹԱՆԻՆ

1892 Օգոստ 2|14 եւ 1320 Ամսkr 20 բուսկիր Տkrմանով

Դիմել Ընկերութեան կեդր. գրասենեակը, Ղալաթիա, Նազլը խան, Հէզարէն փողոց, Թիւ 14, Քօբէրթիվ վճառատան դիմաց, կամ հեռեւեալ հասցէներուն

Գոլիս, մասնաճիւղ Օսմ. Կայս. Պանքայի Եէնի Ճամիի հրապարակ։
Գոլիս, Մ. Ի. Սատաք, Շէֆ իւլ Իսլամ խան, Գահէ Գաբաս Թիւ 10։
Գոլիս, Ապտի պէյ եւ Ընկ., Վէզնէճիլէր փողոց։
Գոլիս, Գ. Ս. Այմէլոզլու, Էմմի-Էօնիւ, Գահէ Գաբաս, Իզմիր փողոց։
Գաբաքիւղ, Ալեքսանդր Անտոնեսքու չուխայի հրապարակ։
Գաբաքիւղ, Մ. Ա. Անդրիա, Մասա հատատէր։
Գէօյիւքտէրէ, Մ. Ա. Տէմարքի։
Բերա, Մասնաճիւղ Օսմ. Կայս. Պանքայի, Մեծ Փողոց
Էրէնգիւղ, Թէօտոս Իսանիսէս, Նամակատան մօտ։
Շիշլի, Մ. Է. Ռոսի, Գէօյիւքտէրէ հասատէսի, Թիւ 137։
Ղալաթիա, Մ. Ա. Բիրճանց, Թիւ 12 Թիւնէլ խան։
Մեծ Կղզի, Ռէսուլ էֆ.։
Մաքրիգիւղ, Մ. Ա. Անկելիսէս, կայարանի հրապարակ։
Սան Սթեֆանո, Քիչլեճեան էֆ.։

17 Գործակալութիւնք Օսմ. գլխաւոր քաղաքաց մէջ։

Ա. ՇԹԱՅՆ
ՄԵԾ ԳՈՐԾԱՐԱՆԸ
ԲՈԼՈՐ ՆՈՐԱՁԵՒՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ

1908ի ԳԱՐՆԱՆ ՈՐ ԱՄՐԱՆ

Զգեստներ՝ առանց, կանանց եւ տղոց համար
Գլխարկներ՝ «Դրաս»
Անգլիական եւ Ֆրանսական պօնէրի
Վիեննական տպիկներ
Ամերիկեան կօշիկներ
Մարոքէնէ նուրբ առարկաներ
Նուրբ անուշահոտութիւններ
Ճամբորդութեան առարկաներ
Պիրճանքի առարկաներ
Փողկապներ, ձեռնոցներ, եւայլն, եւայլն։

ՇԹԱՅՆ ՎԱՃԱՌԱՏԱՆՑ ՄԷՋ
ՂԱԼԱԹԻԱ ԵՒ ՊՈԼԻՍ

ՍԻՆԿԷՐ
ԿԱՑՍ. ՊԱԼԱՏԱՆ ՀԱՑԹԱՑԹԻՉ
THE SINGER MANUFACTURING Cie.

Սինկէրի կարի մեքենաները զուտ անգլ. պղպաստեայ շինուած ըլլալով, իրենց ամրութեամբ ոչ-ինչ գնահատուած են, որ այնքարիս ամէն կողմ տարածուած են և բոլոր ընտանիքները, դերձակները ու կօշկակարները լոկ Սինկէրի մեքենայ սկսած են գործածել։ Սինկէր Ընկերութիւնը ցարդ 490է աւելի պատուոյ վկայական և չքաղրամ ստացած է բոլոր ցուցահանդէսներէն։

Մանաւանդ բամբակագործ Թուրքիոյ մէջ։

Սինկէրի մեքենաները կը ծախուին միմիայն Սինկէր Ընկերութեան վաճառատուներուն մէջ։

Բերա) 1. Մեծ փողոց, Գոն Մարլէի դիմաց Թիւ. 343 և 343 կրկին։
) 2. » » Կալաթա Սերայի դիմաց։
Կալաթա 1. Սինկէր խան Թիւնէլի առաջ։
) 2. Թրամվայի կայարանին դիմաց։
Գոլիս) 1. Սուլթան Համամ Թիւ. 2։
) 2. Սուլթան Գայրաթիա, Թրամվայի կայարանին դիմաց Թիւ. 13։
Սկիւտար) Զարլը Գոլը, Թիւ. 120։

Դասերը և նեղգործութիւնները ձրի։ Սինկէր Ընկերութեան կեդր. վարչատեղին կը գտնուի Բերա, Մեծ փողոց, Թիւ. 343 և 343 կրկին, Սարգիս պէյ Ցիւղ Սալամի առաջ։ 16 50—27

ԹՈՄԱՍ ՈՒԻԼՍՔԷՆ
ԱՌՁԱՋԻՆ ԿԱՐԳԻ ՇՈՓԵՆԱՒԷՖ
ԸՆԿՄԷՋ ՀՐԼԻ, Կ. Գոլոյ եւ Զեէթալի

Անուանք	Թոնս	Անուանք	Թոնս	Անուանք	Թոնս	Անուանք	Թոնս	Անուանք	Թոնս
Ալպանս	1069	Տիտա	4311	Հիւսալիս	1531	Մարգէլլա	3709	Սարգիս	1119
Ալէքթ	3607	Տամինս	938	Հինտու	3720	Մէքսուս	3557	Տիրիս	1735
Անտէլս	1541	Տուրս	2383	Հորաթիս	1600	Միլս	1057	Սիլվիս	119
Աֆրիքա	2277	Տրանս	1713	Հումանէց	595	Մանգէպէլլա		Ոսկեր	1203
Գասանս	1832	Տիմսոս	504	Իսպս	2354	Մուսիլլա	3419	Քասոս	1328
Գարսանս	1264	Էպրա	3464	Իտանս	5540	Նէգրա	1933	Ք. Ուիլսոն	1546
Գէֆիրա	4481	Էլանգաս	1520	Ամիտա	1080	Օտիս	4100	Քաֆէ	3327
Գէլիս	1371	Էրգաս	1841	Բիլէս	1053	Ֆէրաղիս	4036	Քուլաս	1470
Գանիրս	1837	Ֆիս	954	Բուլրին	2307	Օրլանս	1535	Օւրպին	242
Գարլ	1244	Ֆինլանտ	1838	Բուշա	1700	Բուլէրմ	1637	Վասգ	1914
Գասգ	1094	Ֆլամինկ	349	Լէս	1053	Բալ	510	Վալ	1389
Զիքաս	2729	Ֆրանսիսգ	4582	Լեբանոն	2272	Բիսալէս	3329	Վաքթուրն	2391
Սանթ	1831	Կալիլէ	3060	Լիվարնս	1648	Բինամս	1553	Եէս	1350
Գալատաս	4235	Կիլանս	1143	Լոբենց	3191	Բալլ	1613	Զեր	1200
Դանիս	2905	Գոլ	1011	Մալս	724	Բօֆէս	1789	Ֆարս	
Գարս	895	Կրանս	1695	Մարգենս	1278	Բարգանս	138	Մարսն	

Ընդհանուր վաճառքով Հրլէն հոս հասած են.

Միխաս չոգենաւը, նաւապետ Թորս։
Լորենցս չոգենաւը, նաւապետ Կրէյսմ։

Ընդհանուր վաճառքով Հրլէն հոս կը սպասուին.

Թոմիս չոգենաւը, նաւապետ Ֆորն։

Դիմել Դրծակալներուն՝ Ֆ. ՀԻԼՏ ԷՆԻԶՕՏ
Թիւ 22-24, Տիւնիւք Միւլէթ խան, Ղալաթիա 10 50—43

ԻԼԱՆ
Զբրաար Պանգասքեան

Զբրաար Պանգասը բիւանդօրէն չէրը թէմուզ իպթիասանա իբր օլուանամագ պէյնէնի քէչիէէնին մախսուս օլմագ իւզրէ բիւանդօ պիւէթի պուլուերիներէն Տէվիտաս վէ Վանթուրա էֆենտիլեր թարաֆընան Շարգ Թիմուր նալոլորը բրօմէլէրի չէգիլինամէ պալորը զէմպա իւէ նուէմէրօնմէրը վարագալար իբրահան օլունարագ պունլարդն պիւլու�մ սարգիլար թարաֆընան սաթլմագտա օլարը էսթիպար օլունմէր վէ հալպուքի պու վարագալար պանգաճա գաթիէն միւթէպէր օլմայուպ քէչիէէտ գազանամագ իգարտիէլեր ատնագ Պանգասդն պիւէթլերի մուգպիլինամէ թէսէթ իսթիէէնի կիպի մեգիբիր վարագալարդն բիհացատան թօրլաթարբլմասը էյիւն մուամիլէի նիզամիկեէ տաթի թէչէպպիւս իսթիմիր օլարդնան բիհանգօտա իբիրաք էթմէգ իսթիէէնլերին պէհէմմէ հալ Զբրաարթ Պանգասաբնա չէգարբլան վէ իւզբէլերէնամէ Զբրաարթ Պանգասը իտարէի ուսմամէսինին բլամի մէօր իւէ միւարիէթ վէ մուհասէպէճիլիին զաթ մէօրլերի պուլանան պիւէթլերէն ալմալարը լազմ կէլէճէլինին իլանընա իպթիասար օլունար։

Ձի 14 հաղիրան 324

Զբրաար Պանգասը բիւանդօրէն 1324 ուէնէի թէչէղիւնէ մախսուս օլարագ մէվգբի թէտարիւէ իբրազ օլանան թարաֆիւէ պիւէթլերին պէրինէ բարչալարդնն միւատէթի միւրիր էթտիի էրէնթլե թէմուզ, տղօրթօս, իուլ վէ թէշրին եվվել տալարընտա իբրահիլէճ քէչիէէրէ տիտ իքթինէ բարչալար մէվգբի թիրուիթ չէգարբլարագ Զբրաար Պանգասը իտարէի մերքէզիէի իւէ քէօրիւուէքի բիհանգօ չիլպէնիտէ վէ պիւլուսմամ սարաֆ տիւքանդարընտա սաթլմագտա պուլունմամաղ մարբ. միւատէթի միւրիր իտէն սալիֆիւզիքի պէրինէ թարաֆիւէ բարչալարդնն թէմուզ քէչիէէտինամէ լազգբ կէլէճէ, ամէն ինչ ձգեցի երեսի վրայ ու ճամբայ ելայ։

Երբ մայր Ռէնօ իմացած էր Լիւսիէնի ապառութիւնը և Ալպերի ձերբակալութիւնը, Վիլֆրանչ հասած հեռագիրներէն, վայրկեան մը իսկ վարանում չէր ունեցած։ Չէր կրնար ըմբռնել թէ երիտասարդ բժիշկը ինչպէս ապառնուած և Ալպէր իրը մարդասպան ամբաստանուած էր, բայց սա բանին վրայ վստահ էր թէ Ալպէր նոպկալի մեքենայութեան մը զոհ գացած էր, անշուշտ Միլուի և Լիւսիէնի կողմէ ստրքուած։

(Շարունակելի)

Khedivial Mail Line
(Քէօվիվիալ Մէյլ Լայն)
Շոգենաւային Ընկերք.
Նաբաքաչան ամենեն արագ երթեւեկը Գոլոյ եւ Ալեքսանդրիոյ միջեւ։
Իսմայիլիա չոգենաւը նաւապետ Անտէրլէյ, կիրակի, 28 յունիս 1908 (Ը. Ե.) կէս օրէն առաջ ժամը 2ին, Ալեքսանդրիայէն հոս կը ժամանէ, իսկ երեքշաբթի 30 յունիս 1908 (Ը. Ե) կէս օրէ առաջ, ժամ 3ին պիտի մեկնի Ալեքսանդրիա, հանդիպելով Իզմիր և Գիրէսոն։

ՍՈՒՐԻՈՅ ԳԻՇ

Ասուաց չոգենաւը, նաւապետ Վալաքի, յուլիս 4ին Կ. Գոլսէն ճամբայ պիտի ելլէ դէպի Կէլիմալը, Տարտանէլ, Միթիլլի Իզմիր, Սաքզլ, Հասգաս, Մէրսին, Իսքէնտէրուն, Սուրիական Տրիպոլիս, Գէրաթ, Հայֆա, Եաֆա, Բոթթ-Սաիտ և Ալեքսանդրիա։

Տեղեկութեանց համար դիմել Ընկերութեան կեդրոնատեղին, Ղալաթիա, քարտիին վրայ, Մէյմէնթիի խան, իսկ մասնաճիւղը, Գոլիս, Վալիտէ Սուլթան խան։

ԹԱՌ ԳՐԻԷՆ

ԴՐԱՄ ԵՒ ՍԷՐ

ԶՈՐՐՈՐԴ ՄԱՍ

ԱՄԵՆԷՆ ՀԱՋՈՐԸ

Ե.

Այդ յիշատակը լսելով՝ չկրցաւ արցունքի չէթ մը զսպել Մարթ, ու մեղմաձայն մրմնջեց, իբր թէ ինքզինքին վրայ դառնար խնդիրը։

—Տօքթ. Ռիչոն Թոյլարելով որ ինծի ընկերանայ, չեմ կարծեր թէ դէշ գործ մը ըրած եղայ։ Չէի կրնար ենթադրել այդ բանը և ոչ ալ կանխատեսել ըլլալիքը։

—Օրիո՛րդ, կը հաւատամ ձեր խօսքին. չեմ գիտեր թէ կը սխալիմ, բայց կ'երեւակայեմ որ տաքթէօրը պնդած ըլլալու է որ ձեզի ընկերակցի։ Թէրեւս չէ ուզած առանձին ձգել ձեզ, դիւրութեան այդ ժամուն հեռաւոր թաղ մը դառնալու համար...

—Արդարեւ, ինծի ալ այնպէս ըսաւ։

—Ուրեմն մեծարն անցուցիք այդ իրիկունը։

—Ա՛հ, պարո՛ն, մի՛ հարցաքննէք զիս։ Չեմ կրնար պատասխանել։ Ո՛չ, ո՛չ, իմ ուժերէս վեր բան մըն է ատ։

Ցեռայ հիգ մը ընելով իր հեծկլտաձները զսպելու համար, յարեց.

—Պարո՛ն, չէք կրնար դիանալ թէ ո՛րքան տառապած եմ երկու տարիէ ի վեր։ Իմիններուս մահը տեսայ սոսկալի պարագաներու մէջ։ Ատենօք նախանձելի կացութիւն մը ունէի, մինչ խեղճ վարժուհի մըն եմ հիմա, ինչպէս կը տեսնէք։ Անտարակոյս, չեմ գանգատիր տառ համար։ Անպատաւաբեր բան մը չէ իր աշխատութեամբ ապրուստ ճարել։ Հոս ես պատասխան էի, աշխարհիկ ընկերութենէ և իմ նախկին բարեկամներէս հեռու, ամէն ինչ մոռնալու և անդիտակ կեանք մը վարելու փափաքով։ Եւ ահա անբարոյաբերի պարագաներու հեռեւանքով կը խառնուիմ սոսկալի տռամի մը։ Պարոն որ Գուա-Ֆէրրան կ'ուզէ զիս վէպի հերոսուհի մը դարձնել, և դուք ալ, պարոն...

Գ. Բիէրֆօն փութաց բողոքել։ Բայց չկրցաւ բառ մը լսելի ընել ալ։ Մարթ կը կրկնէր, միշտ հեծկլտալով.

—Ի՛նչ ըրած եմ որ երկինք այսպէս կը հարուածէ զիս... Ալ չափը անցաւ... Թշուառութեան և զրկանքներու տակցի, բայց չեմ կրնար անոր ատելութեան ու արհամարհանքին հանդուրժել...

Այն տեղ Մարթ արցունքի և յուսահատութեան նեպպի մը մառուեցաւ։ Մանկամարդ աղջիկը կ'արտասուէր և կը գալարէր ձեռքերը, Օր. Ճուլիայի վրայ ծած, որ կը փորձէր սիփսիլ զինքը։ Գ. Բիէրֆօն անգութ բան մը նկատեց ա՛լ աւելի պնդել այդ միջոցին։ Ուստի դուրս ելաւ կամացուկ մը՝ Բայց դռնապանին խցիկը մտաւ, և հոն որոյտզ նամակ մը ուղղեց Մարթի, խնդրելով որ մանկամարդ աղջիկը վատաւութիւն ունենայ իր վրայ և երթայ զինքը տեսնէ, դիմդակ պարագաներու մէջ խորհուրդ հարցնելու համար։ Բիրէնէ փողոցէն վերադարձին, երիտասարդ փաստաբանին աչքին առջեւէն չէր հեռանար այն տառարանը, որուն ներկայ գտնուած էր։

— Աղջիկն ալ մանչուն չափ կը սիրէ. ասիկա ակներեւ է, կը մրմնջէր Գ. Բիէրֆօն։ Նէ ըսա՞ Թէ «չէր կրնար հանդուրժել Ալպերի արհամարհանքին»։ Անշուշտ Թիւրիմացութիւն մը երկուքին վիշտին պատճառ եղած է։ Պէտք է որ անպատճառ լուսաբանեմ այս կնճռոտ գործը։ Պիտի չանամ նորէն տեսնել զինքը, նոր տեսակցութիւն մը ունենալէ առաջ Ալպերի հետ։ Վերջապէս պիտի սիրեմ Գ. Գուա-Ֆէրրանը որ հարցաքննէ Սէլէն Մարսվալը և լուրջ քննութիւն մը կատարէ այն զէնքի մասին, որով սպաննուած է Լիւսիէն և որ տերին վայրը գտնուած է։ Քանի մը օրուան աշխատութիւն ունի, բայց որոշած եմ վայրկեան մը իսկ հանգիստ չընել՝ այս գործը չլուսաբանելէ առաջ։

Տուն դարձին, պարտաւորը ըսաւ.

— Սալօնին մէջ պառաւ կին մը կայ, որ ձեզ տեսնել կ'ուզէ։

Գ. Բիէրֆօն սրտեղութեան չարժում մը ըրաւ։

— Գիտէք թէ մարդ ընդունելու ատեն չունիմ։

— Ես ալ այդպէս պատասխանեցի պառաւին, բայց չուզեց առնել քաշել. չէր կրնար բանութեան դիմել՝ վանտելու համար այդ կինը։

Վայրկեան մը վարանում յայտնելէ յետոյ, երիտասարդ փաստաբանը ցնցեց ուսերը և հառաչ մը արձակեց։

— Այդ պարագային՝ պիտի ընդունիմ զինքը...

Գ. Ժան Բիէրֆօն հաճեցաւ նստած էր աշխատութեան գրասենեակին մէջ, երբ տեսաւ պառաւ կնոջ մը ներս մտնելը, որ խարտեշած դէմք մը ունէր և պարզորէն հագուած էր գեղջկուհիի մը պէս։ Բայց իսկոյն նշմարեց որ այդ կնոջ դէմքը իմացականութիւն և բարութիւն կ'արտայայտէր. աչքերը չղոր կ'արձակէին ու իր ամբողջութեամբ ապրկութենէ զուրկ էր։ Այդ նպաստաւոր տպաւորութեան ներքեւ գրեթէ տիրոջը ձայնով մը ըսաւ փոստաբանը, մինչ պառաւը յամրօրէն կը յառաջանար երկչոտութեամբ։

—Տիկի՛ն, հաճեցէք նստիլ։ Ներեցէք ծառային, որ հակառակ է ձեր ներս մտնելուն։ Այս պահուս չատ զբաղած եմ. ժամանակս ամբողջովին գրաւուած է բացառիկ կարեւորութիւն ունեցող գործով մը, որուն խառնուած է բարեկամներէս մէկը...

Այդ բարեացակամ խօսքերէն կազդուրուած և երիտասարդ փաստաբանին համակրելի դէմքէն հմայուած, պառաւն ալ յուզեալ ձայնով մը պատասխանեց.

—Ա՛յդ այդ գործին համար է որ եկած եմ ձեզ տեսնելու, երկար ճամբորդութիւն մը ընելէ յետոյ... Ձեր պաշտպանած բարեկամը իմ աբրեալս զաւակն է... Անոր ծնիլը տեսած եմ. իմ գրկիս մէջ մեծցած է ան. բան զաւկիս պէս կը սիրեմ...

Գ. Բիէրֆօն մարկ կ'ընէր, առանց ընդմիջելու կնոջ խօսքը. անոր դէմքին արտայոյտ գեղեցկութիւնը կը գրաւէր։

—Երբ իմացայ անոր վրայ նանրացած նոպկալի զրպարտութիւնը, իսկոյն անկարելի դատեցի այդ բանը։ Ան չի կրնար սպանած ըլլալ իր քաւղէնը։ Դատաւորները կը սխալին. անանց չեն գիտեր ճշմարտութիւնը։ Բայց ես չատ բան գիտեմ։ Գիտէք ես չատ բան գիտեմ։ Գիտէք է որ երթամ անանց առնու ըսեմ։